

wroclaw.pl

30 Kreatywnych
Wrocławia

Wroclaw.pl rozpoczyna poszukiwanie 30 nowych Kreatywnych Wrocławia – takich, którzy mają odłotowe pomysły i inspirują innych do działania. Znasz? Zgłoś!

str. 3

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 40 (298), 27.10-3.11.2026

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

BARTOSZ MOKRZYCKI

str. 9-11

W świetle pamięci

Kulinarni mistrzowie Grand Prix 2026

Gastronomiczne dziedzictwo Dolnego Śląska ze współczesnym spojrzeniem na kuchnię – wrocławscy szefowie kuchni potrafią to łączyć.

str. 4

Rekordowe pieniądze na czystą wodę

Wrocławscy radni jednogłośnie przegłosowali grubo ponad miliard złotych na dalszy rozwój infrastruktury spółki wodociągowej MPWiK.

str. 6

Układ Formalny robi teatr dość szalony

Działają z młodzieżą, osobami wykluczonymi i takimi, do których rzadziej dociera miejska oferta kulturalna. Zaczęli 10 lat temu i nie chcą skończyć.

str. 16

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

przed Wszystkimi Świętymi i Dniem Zadusznym wracamy do nazwisk, dat, rodzinnych opowieści. Często, biorąc udział w pogrzebach Wrocławianek i Wrocławian, słyszę „a mieliśmy jeszcze z nim/z nią...”. Czasem dokończenie tego zdania brzmi „pobyć, pośmiać się, dać sobie czas na niespieszną rozmowę”. Raz po raz wraca leitmotiv rozmowy odłożonej na później, na którą zabrakło czasu. W tych dniach szczególnie wyraźnie odczuwamy, ile zależy od uwagi, którą poświęcamy sobie za życia.

W II części „Dziadów” Mickiewicz powierzył zmarłym osądzanie postępowania żywych. Sięgnąłem ostatnio po tę najkrótszą część. Obrzęd przywo-

ływania duchów staje się tam pytaniem o odpowiedzialność za drugiego człowieka. O to, czy dostrzegamy cudze cierpienie i co robimy, gdy możemy mu zaradzić. Ten sens „Dziadów” pozostaje aktualny również poza religijnym porządkiem utworu.

We Wrocławiu pamięć wymaga uznania losów ludzi, których rodzinne historie są nam obce. Pomnik Wspólnej Pamięci w Parku Grabiszyńskim przypomina o mieszkańcach pochowanych na zlikwidowanych cmentarzach. Płyty nagrobne różnych wyznań i narodowości upamiętniają tych, po których grobach często nie został ślad. Przyjęcie odpowiedzialności za ich pamięć oznacza zgodę na całą historię naszego miasta, także tę sprzed przyjazdu naszych rodziców i dziadków. W tym samym par-

ku dziś spacerujemy, odpoczywamy, spotykamy znajomych. Znajomość przeszłości tego miejsca zobowiązuje do szacunku, pozwala też świadomie przeżywać czas, którym sami dysponujemy.

Horacy w Odzie do Leukonoie przypominał, że nie znamy długości własnego życia. Jego *carpe diem* odczytuję jako wezwanie, by nie uzależniać całego zadowolenia z życia od przyszłości, której nikt nam nie zagwarantował. Łatwo powiedzieć: znajdź czas dla bliskich, odpocznij, zadbaj o siebie. Trudniej to zrobić, gdy

dojazdy zajmują zbyt dużo czasu, opieka nad bliską osobą wyczerpuje, a wyjście z domu jest ponad nasze siły.

Dlatego jako prezydent uważam, i przekonuję do takiego myślenia współpracowników, że troska o codzienny komfort mieszkańców jest naszym najważ-

niejszym obowiązkiem. Ławka po drodze do sklepu, dostępny transport i bliski przystanek, zieleń w pobliżu domu. W tym numerze redakcja pisze o nowych pomostach w Smoczym Uroczysku oraz konsultacjach przyszłego parku przy

ulicy Pionierów. Przy takich przedsięwzięciach trzeba pytać mieszkańców, czego potrzebują, by korzystać z tych miejsc na co dzień. Piszemy o programie dla dzieciaków #nabieraMyodwagi, bo widzimy problem zamiany gry w piłkę przed domem w „Fifę” w domu.

Życzę sobie i Państwu czasu na wspomnienia i obecności kogoś, z kim można je dzielić. Przed pójściem na cmentarze, zadzwonimy do osoby, z którą od dawna mieliśmy porozmawiać. Dajmy sobie czas na niespieszną rozmowę.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 29.10	PT. 30.10	SOB. 31.10	ND. 1.11	PN. 2.11	WT. 3.11	ŚR. 4.11
12°C	11°C	10°C	10°C	10°C	10°C	9°C

POCZTÓWKA Z MIASTA

MATERIAŁY PRASOWE

Studio 202 mknie po wrocławskich torach. Mamy tramwaj upamiętniający 70 lat radiowej legendy.

We wtorek 20 października na wrocławskie tory wyjechał tramwaj poświęcony Studiu 202 – legendarnej audycji rozrywkowej, która od 7 dekad bawi kolejne pokolenia słuchaczy. Uroczyste odsłonięcie pojazdu zbiegło się ze stuleciem urodzin **Andrzeja Waligórskiego**, poety, satyryka i współtwórcy programu (**na zdj. pierwszy z lewej**).

Historia Studia 202 rozpoczęła się w 1956 roku w rozgłośni Polskiego Radia we Wrocławiu. Audycja szybko zdobyła popularność dzięki błyskotliwej satyrze, charakterystycznemu poczuciu

humoru i umiejętności komentowania codzienności. Za wyjątkowym charakterem Studia 202 stali znakomici autorzy, aktorzy i artyści kabaretowi. Z audycją związani byli m.in. Andrzej Waligórski, Ewa Szumańska i Jerzy Dębski, a także twórcy Kabaretu Elita: Jan Kaczmarek, Jerzy Skoczylas, Leszek Niedzielski, Włodzimierz Plaskota, Marek Łaciak i Stanisław Szelc. Ich skecze, piosenki i radiowe formy satyry na trwałe zapisały się w historii polskiej rozrywki. Teraz twarze twórców Studia 202 można zobaczyć na tramwaju miejskiego przewoźnika.

Zgłoś kandydata do 30 Kreatywnych

Zaczynamy poszukiwania 30 wspaniałych! 26.10 ruszyło przyjmowanie zgłoszeń do 10. edycji konkursu 30 Kreatywnych Wrocławia. Znasz kogoś, kto zmienia miasto na lepsze? Wypełnij formularz i pomóż nam wybrać najlepszych z najlepszych.

Mariola Szczyrba

To jubileuszowa odsłona 30 Kreatywnych Wrocławia, konkursu, w którym chcemy promować osoby wybitne, nieszablonowe, które tworzą rzeczy wyjątkowe i pracują dla naszego miasta. Zarówno te z dużym doświadczeniem, jak i młode, dopiero stawiające swoje pierwsze kroki w karierze. Najlepszą trzydziestkę wybieramy w 4 kategoriach:

- nauka/ technologia
- biznes
- kultura/sztuka/dizajn
- społeczeństwo/miasto.

– Od ponad 10 lat Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej poprzez miejski portal Wroclaw.pl ma okazję i zaszczyt nagradzać wyjątkowych mieszkańców miasta. Takich, którzy swoją pracą i życiem inspirować innych do działania i o tym właśnie jest nasz konkurs. O szukaniu ambasadorów i ambasaderek Wrocławia, którzy poprzez swoją pracę i pasję pomogą nam promować Wrocław – mówi Adrian Staniszewski, wiceprezes ARAW.

Szczegóły na:
wro.news/30-kreatywnych2027

Pamiętkowe zdjęcie tegorocznych laureatów. Ciekawe, kto pojawi się na scenie w roku przyszłym?

Zgłoszenia ruszyły 26.10 o godz. 14 i potrwają do 6.12 do godz. 23.59.

Warto pamiętać, że:

- Kreatywną/ym Wrocławia może zostać jedna osoba, ale też grupa twórców, zespół badawczy albo muzyczny, stowarzyszenie czy fundacja. Ważne, żeby tworzyli rzeczy niezwykle, inspirujące.

- Kandydat/ka nie musi mieszkać we Wrocławiu, ale musi być związany/a z naszym miastem i działać na jego rzecz.

- W konkursie 30 Kreatywnych Wrocławia mogą brać udział tylko osoby pełnoletnie, które nie były laureatami/laureatkami wcześniejszych edycji.

- Jedna osoba może zgłosić kilku kandydatów/kandydatek.

- Ten sam kandydat/-ka może zostać laureatem tylko w jednej kategorii.

Po zakończeniu etapu przyjmowania zgłoszeń i ich weryfikacji, jury, w skład którego wejdą zarówno dziennikarze i dziennikarki naszej redakcji, jak i osoby z zewnątrz, posiadające wiedzę i doświadczenie związane z daną kategorią tematyczną, wybierze laureatów 30 Kreatywnych Wrocławia 2027.

Czas dla zdrowia: od teorii do praktyki

Studenci z Katedry Zdrowia Medycznego uczyli pierwszej pomocy

W ramach akcji #nabieraMYodwagi 300 uczniów klas VII-VIII i szkół ponadpodstawowych spotkało się na Uniwersytecie Medycznym z ekspertami z zakresu medycyny i dietetyki.

Paulina Krawczyk

Zamiast tradycyjnych zajęć 23.10 na kampusie UMed na młodych czekały rozmowy z ekspertami, quizy i warsztaty. Jednym z poruszonych tematów była farmakoterapia choroby otyłościowej. W części praktycznej uczniowie mogli założyć kombinezon symulujący otyłość, pozwalający doświadczyć ograniczeń ruchowych z nadmiarem kilogramów

i poćwiczyć pierwszą pomoc na fantomie do resuscytacji osoby z chorobą otyłościową. Na jednym ze stoisk mogli sprawdzić swoje BMI (wskaźnik masy ciała), a także poznać pomysły na zrobienie smacznej i zdrowej śniadaniówki do szkoły.

To kolejna odsłona miejskiej kampanii #nabieraMyodwagi, która promuje zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży.

Rusza 25. edycja Bonu na dotację WPT

Wrocławski Park Technologiczny finansuje do 100% kosztów przygotowania wniosków unijnych na projekty B+R. Wsparcie skierowane jest także do firm spoza WPT. Dowiedz się więcej na bezpłatnym spotkaniu 5.11.2026, godz. 10, budynek BETA, ul. Klecińska 125, Wrocław. Zapisy przez Kalendarz SIB na stronie WPT: www.technologypark.pl

Dyżury radnych miejskich Wrocławia

Spotkania z radnymi odbywają się w Biurze Rady Miejskiej Wrocławia (Sukiennice 9, pok. 204 i 205 w godz. 15-16.30). Najbliższe dyżury mają: ■ 28 października **Marzena Bogusz, Joanna Pieczyńska i Piotr Uhle**, a ■ 4 listopada **Anna Kołodziej**.

► **Harmonogram dyżurów na: wro.news/radni-10**

Oddaj krew, jeśli możesz

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., wt. i pt. w godz. 7-13.30, w śr. i czw. od 7 do 17.30 i w sob. w godz. 7.30-12. **Najbliższe akcje wyjazdowe:** ■ 27 i 28.10 w godz. 9-13 na Politechnice Wrocławskiej, parking przy bud. D-20, ul. Janiszewskiego 8 ■ 2.11 w godz. 9-13 przy CH Aquapark Wrocław, ul. Borowska 99 ■ 3.11 w godz. 9-13 przy Kyndryl Global Services Delivery Centre Polska Sp. z o.o., ul. Muchoborska 8.

Chcesz pomóc? Zbierz min. 35 chętnych i wypełnij formularz na wro.news/regionalne-krwiodawstwo, a Krwiobus przyjedzie do Ciebie.

Wrocławscy studenci robili staropolskie frykasy

Śledź w barszczu, kluski twarogowe z szafranem, cukierki cyprysowe. Takie niezwykle potrawy przygotowywali studenci w restauracji Wrocławska przy Szewskiej podczas warsztatów „Kuchnia staropolska od kuchni”.

I Karolina Małas

Przygotowały je wspólnie dwie uczelnie: Uniwersytet Wrocławski i Akademia Medyczna. Inicjatywa łączy wiedzę historyków ze współczesnymi metodami badań farmaceutów.

Pod okiem szefów kuchni naukowcy i studenci odtwarzali dawne smaki na podstawie przepisów, które dla współczesnego smakosza mogą wydać się zaskakujące. – Dania dzisiaj nie wszystkim smakują, dziwnie wyglądają i mają specyficzne nazwy, ale chcemy ukazać dziedzictwo kulinarne naszego kraju i to, jak zmieniło się na przestrzeni wieków – mówi Damian Pazgrat, prezes Fundacji Smaki Wrocławia.

Kluski twarogowe

W restauracji Wrocławska powstały barszcz ze śledziem, potrawka z cielęciny ze śliwkami (zamiast niedostępnej odmiany

bruneli użyto węgierki), dwa rodzaje klusek twarogowych i zupa grzybowa. Na ośłodę podano pierniczki z winem i lukrem na bazie wody różanej.

Gotujący przyznali, że dawne receptury potrafią sprawić trudności. – Wszystko było tak „na oko”, bo autorzy dawnych przepisów wiedzieli, o czym mówią, a my nie do końca. Gdy robiliśmy kluski, trzeba było dodać misę lub dwie twarogu, ale jakiej wielkości ta misa? Pomagał nam szef kuchni – przyznała jedna ze studentek.

Szafran i cyprys

Dr Jakub Węglorz z Instytutu Historycznego UWr zdradził, że korzystano z autentycznych XVII- i XVIII-wiecznych przepisów zebranych przez prof. Jarosława Dumanowskiego.

W wielu z nich znalazły się kosztowne, egzotyczne składniki. Mowa na przykład o szafranie, który świadczył o wy-

Przyszli farmaceuci i historycy stwierdzili, że kluski wyszły smaczne i chcą robić je też w domu

sokim statusie gospodarza (obecnie cena za 1 g to od 20 do 150 zł).

Z kolei do odtworzenia przepisu na cukierki cyprysowe konieczna była pomoc ogrodu botanicznego, by zdobyć

odpowiedni gatunek drzewa. – Niektóre składniki są normalne, ale podane w sposób sprawiający trudności rzemieślnicze, na przykład jajka sadzone, gdzie z piany białek robi się koszyczek i wlewa żółtko. Stąd nieocenione było

wsparcie szefa kuchni Konrada Latawca – wyjaśnia dr Węglorz.

Prowadzący zapowiedział już kolejną edycję warsztatów. Tym razem – już wiadomo – w menu będą przeważać desery.

Kulinarne Grand Prix Wrocławia 2026 trafia do...

Poznaliśmy zwycięzców Kulinarne Grand Prix Wrocławia. Nagroda główna – staż w restauracji Quatre Molins w Hiszpanii – trafiła do Macieja Majewskiego z restauracji Przystań & Marina. Nasi restauratorzy dobrze łączą gastronomiczne dziedzictwo Dolnego Śląska ze współczesnym spojrzeniem na kuchnię.

Gala Kulinarne Grand Prix Wrocławia w Ratuszu, 21.10.2026

I Katarzyna Wiązowska

Tegoroczna rywalizacja przebiegała się pod hasłem „Wrocławski twist – tygiel smaków, bogactwo kuchni wielokulturowego Wrocławia i Dolnego Śląska”. Zadaniem szefów było stworzenie autorskiego dania głównego w trzech kategoriach, których zwycięzcami zostali:

- **Fine Dining:** 1. miejsce Maciej Majewski (Przystań & Marina) 2. miejsce Wojciech Janowicz (Campo Modern Grill)
- **Comfort Food:** 1. miejsce

Anton Nemirovich (Le Gosse); 2. miejsce Igor Arent-Rabiej (CRAFT) ■ **Bistro:** 1. miejsce Aurelio Martin Sanchez Ortiz (TAK.OS Mexican Style) 2. miejsce Adrian Wiktorek (Przystań Tu bistro&wine). – To pierwsza nagroda w mojej karierze, lecz odbieram ją w imieniu zespołu – wyznał Majewski. Wśród nagród były też roboty kuchenne.

Finał rozegrano 20–21.10 w restauracjach uczestników. Międzynarodowe jury – wśród nich: Maciej Dobrzyniecki,

prezydent Akademii Gastronomicznej w Polsce, Adam Pawłowski, pierwszy polski Master Sommelier, Rafel Muria Franch, szef kuchni hiszpańskiej restauracji Quatre Molins z gwiazdką Michelin – oceniało smak dań, ich podanie i obsługę. Wybór był trudny, lecz jednomyślny. Konkurs podsumował świetny rok dla lokalnej gastronomii – aż 28 wrocławskich lokali trafiło do Przewodnika Michelin. Wrocław udowadnia, że jest miastem pełnym smaku i kulinarnych przygód.

Skąd korki na dojazdach do Wrocławia

Awaria na Autostradowej Obwodnicy Wrocławia, remont na Krzywoustego i problemy z przejazdem przez rondo w Łanach utrudniają dojazd do miasta od wschodu i północnego wschodu. Cemu te wszystkie prace są w jednym czasie i co robi miasto?

Redakcja

Za drogi, na których występują utrudnienia, odpowiadają różni zarządcy: państwowa Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, wojewódzka Dolnośląska Służba Dróg i Kolej oraz miejski Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta.

– Dla mieszkańca stojącego w korku najważniejsze jest to, kiedy dojedzie do pracy czy odbierze dziecko ze szkoły. Podział odpowiedzialności ma jednak znaczenie dla tego, jakie działania możemy podjąć. Na miejskich ulicach dostosowujemy harmonogramy i prowadzimy główne roboty nocą. Na autostradzie i drodze wojewódzkiej decyzje należą do ich zarządców. Nie możemy wydać im polecenia zmiany organizacji ruchu – mówi Paulina Tyniec-Piszcz, dyrektor Departamentu Infrastruktury i Transportu UMW.

Skąd te utrudnienia?

AOW: w rejonie węzła Wrocław Psie Pole uszkodzona została dylatacja wiaduktu.

Zamknięto jeden pas ruchu. Naprawę prowadzi GDDKiA. Ograniczenie przepustowości Autostradowej Obwodnicy Wrocławia wpływa także na ruch w mieście. Część kierowców wybiera alternatywne trasy, zwiększając obciążenie ulic, którymi na co dzień dojeżdżają mieszkańcy.

GDDKiA deklaruje, że do 30 października wykona część naprawy pozwalającą zdjąć utrudnienia na czas Wszystkich Świętych. Po świętach drogowcy mają wznowić roboty i zakończyć je 5–6 listopada.

Na ulicy Bolesława Krzywoustego frezowanie odbywa się w godzinach nocnych (od 20 do 6)

Krzywoustego: remont Krzywoustego był zakontraktowany przed awarią na AOW. Wykonawca rozpoczął prace zgodnie z kolejnością przyjętą w programie Wrocław na Dobrej Drodze.

– Na Krzywoustego wykonawca prowadzi główne roboty od godziny 20. W dzień remontowany odcinek pozostaje przejezdny. Nie oznacza to normalnych warunków jazdy: na sfrezowanej nawierzchni kierowcy zwalniają, więc ruch odbywa się wolniej. Nocna praca pozwala jednak ograniczyć utrudnienia w godzinach największego ruchu – wyjaśnia Tomasz Staruchowicz, dyrektor ZDiUM.

Umowny termin zakończenia remontu to **20 listopada**. Przesunięcie prac wiązałoby się

z dodatkowymi kosztami i ryzykiem, że układanie nawierzchni przypadnie na zimowe warunki. – Musimy uwzględniać warunki potrzebne do prawidłowego wykonania nawierzchni. Odkładanie robót na kolejne tygodnie zwiększa ryzyko, że przeszkodzą w nich niskie temperatury. Dlatego kontynuujemy remont, utrzymując przejazd w ciągu dnia – dodaje dyrektor ZDiUM.

Łany: na przełomie sierpnia i września DSDiK zmieniła oznakowanie ronda w Łanach przy parku handlowym N-Park. Dotychczasowy układ dwóch pasów biegnących wokół ronda zastąpiła organizacją turbinową. Kierowca musi wybrać pas odpowiedni do kierunku jazdy przed wjazdem na skrzyżowanie. DSDiK uzasadniała zmianę potrzebą poprawy przepustowości. Nowa organizacja ma charakter tymczasowy, poprzedzający planowaną przebudowę ronda.

– Rozmawiamy ze służbami marszałka o przywróceniu po-

przedniej organizacji ruchu. Rondo leży na drodze zarządzanej przez samorząd województwa, dlatego Wrocław nie może samodzielnie przestawić tam znaków ani zmienić oznakowania pasów. Przedstawiamy problem zarządcy i zabiegamy o zmianę – mówi Paulina Tyniec-Piszcz.

Przesunięte prace na Brücknera

Ze względu na sytuację na drogach Miasto koryguje harmonogram kolejnego remontu na Psim Polu. Prace na al. Brücknera miały rozpocząć się w ubiegłym tygodniu, ale ich start przesunął się już o tydzień.

– Rozmawiamy z wykonawcą, żeby na razie rozpoczął od chodników, bez dokładania utrudnień kierowcom. Frezowanie jezdni i układanie nowego asfaltu zaplanowaliśmy nocą, podobnie jak na Krzywoustego – zapowiada Tomasz Staruchowicz.

Wiaty MPK znowu zostały zniszczone

Wiaty na przystanku **Most Grunwaldzki** nie zostały jeszcze do końca zamontowane, a już zniszczyli je wandalę. Szyby oblane kwasem fluorowodorowym. Koszt naprawy to 8,5 tys. zł. Od początku tego roku MPK Wrocław oczyściło 1787 wiat przystankowych. Na usuwanie skutków wandalizmu i naprawy infrastruktury przystankowej przeznaczyło w tym roku ponad 117 tys. zł. Postawienie nowej wiaty kosztuje ok. 100 tys. zł. W mieście są 1862 przystanki komunikacji miejskiej, z czego 1264 wyposażono w zadaszenie. Po raz kolejny to, z czego korzystamy wszyscy, zniszczyli wandalę.

Tramwaje wróciły na Pomorską

Zakończono prace związane z poprawą stanu nawierzchni między torami na ul. Pomorskiej. Od 24 października jeżdżą tamtędy tramwaje. Prace były prowadzone na pierwszym fragmencie ulicy. Naprawę kolejnych odcinków zaplanowano na wiosnę. Na Pomorską wróciły linie tramwajowe numer:

- 6 (Krzyki – Kromera)
- 7 (Poświętne – Klecina)
- 8 (Tarnogaj – Karłowice) – stała trasa
- 9 (Park Południowy – 8 Maja)
- 14 (Osobowice – Krzyki) – stała trasa
- 15 (Poświętne – Park Południowy) – stała trasa
- 18 (Gaj – Tarczyński Arena) – stała trasa
- 19 (Kozanów – ZOO)
- 24 (Pilczyce – Kowale) – stała trasa

Autobusowe linie 74 i 76 zostają zlikwidowane. Pozostałe linie kursują dotychczasowymi trasami. Do 11 listopada autobusy nie będą kursowały torowiskiem.

Rekordowe nakłady na czystą wodę w mieście

To największy program inwestycyjny MPWiK. W ciągu najbliższych 5 lat spółka zainwestuje ok. 1,2 mld zł w rozwój infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, która każdego dnia pracuje dla mieszkańców Wrocławia i części aglomeracji. W planach także budowa ok. 43 km nowych sieci kanalizacyjnych.

OLEKSANDR POLIAKOVSKY (1), MAREK KSIĘŻAREK (1)

MPWiK realizuje w 2026 roku na terenie miasta 148 różnych zadań dotyczących modernizacji infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej za ok. 45,3 mln zł

■ Tomasz Wysocki

Inwestycje pomogą przygotować Wrocław na skutki zmian klimatu, zwiększą niezawodność systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, poprawią efektywność energetyczną oraz umożliwią dalszy rozwój miasta i aglomeracji.

Powstanie nowy Zakład Produkcji Wody oparty na ujęciach głębinowych, który zwiększy bezpieczeństwo dostaw i uniezależni miasto od jednego źródła wody. Zmodernizowane zostaną również istniejące zakłady, rozbudowana sieć wodociągowa oraz wybudowane nowe magistrale.

W planach jest także budowa blisko 43 km nowych sieci kanalizacyjnych, dalsze uzbrajanie osiedli, rozbudowa i modernizacja Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków oraz rozwój innowacyjnych technologii, takich jak opatentowana wspólnie z Politechniką Wrocławską instalacja Anammox do odzysku azotu.

Modernizacja sieci wodociągowych

Co jeszcze? Inwestycje dotyczące dystrybucji wody o wartości 134,5 mln zł. Obejmują one przebudowę sieci wodociągowych we współpracy z Wrocławskimi Inwestycjami, budowę infrastruktury na terenach przeznaczonych pod nowe osiedla i usługi oraz wymianę najbardziej awaryjnych odcinków sieci, m.in. na ul. Kamieńskiego czy Żeromskiego. W ciągu 5 lat ma powstać ok. 17,5 km sieci wodociągowych.

Miliony na kanalizację, oczyszczanie i rozwój

Znacząca część planowanych wydatków dotyczy systemu kanalizacyjnego. Na modernizację i rozbudowę infrastruktury oczyszczającej ścieki spółka przeznaczy 297,2 mln zł. Inwestycje kanalizacyjne obejmują również dalsze uzbrajanie osiedli, budowę i przebudowę kanałów sanitarnych czy budowę by-pasu Kolektora Odra.

Do 2030 r. powstanie blisko 43 km nowej sieci kanalizacyjnej. Działania będą prowadzone m.in. na osiedlach Ratyń, Marszowice czy Osiniec i będą kosztowały co najmniej 204,4 mln zł. Równolegle kontynuowana będzie rozbudowa i modernizacja Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków (WOŚ). Celem tego przedsięwzięcia jest zwiększenie o 39 proc. maksymalnej przepustowości obiektu i przygotowanie go na dalszy rozwój aglomeracji.

Po zakończeniu prac WOŚ będzie mógł przyjąć 209 tys. m. sześć. ścieków na dobę. Inwestycja przewiduje również budowę zakładu Anammox, czyli „oczyszczalni w oczyszczalni”. Innowacyjna instalacja odzysku azotu jest już praktycznie gotowa, a projekt został opatentowany wspólnie z Politechniką Wrocławską.

Kolejna kategoria w planach MPWiK to inwestycje wspierające działalność przedsiębiorstwa. Na ten cel przeznaczono 147,6 mln zł, a w ich zakres wchodzi:

- modernizacja urządzeń elektroenergetycznych
- rozwój automatyki i systemów IT
- zakup specjalistycznego sprzętu
- działania badawczo-rozwojowe związane z uzdatnianiem wody i oczyszczaniem ścieków.

i kanalizacyjnej przeznaczonych zostało ponad 221 mln zł. Jeszcze w 2026 r. wodociągi wydadzą na ten cel blisko 50 mln zł.

Realizacja planu inwestycyjnego będzie możliwa dzięki połączeniu środków własnych i finansowania zewnętrznego. Łączna wartość przewidzianych dotacji wynosi 356,7 mln zł, natomiast kredyty i pożyczki 565,9 mln zł. Program inwestycyjny wrocławskich wodociągów jest realizowany m.in. dzięki wsparciu środków europejskich z programu FEnIKS.

Od 2003 r. MPWiK Wrocław przeznaczyło na rozwój infrastruktury ponad 3 mld zł. Efektem wieloletniej modernizacji sieci jest osiągnięcie rekordowo niskich strat wody na sieci.

W 2025 r. wskaźnik ten wyniósł zaledwie 4,04 proc., co stanowi historyczny rekord i jest to rezultat wieloletnich inwestycji w monitoring, diagnostykę i modernizację infrastruktury wodociągowej.

INWESTYCJE MPWiK

1,2 mld zł
lata 2026-2030

470
zadań

43 km
nowej sieci

Remonty istniejącej infrastruktury

W latach 2026-2028 na program remontów istniejącej infrastruktury wodociągowej

Sprzątasz na cmentarzu? Pamiętaj o segregacji

Znicze, stroiki, naturalne i sztuczne kwiaty – kupujemy nowe ozdoby, a stare wyrzucamy. Jak to zrobić prawidłowo, by nie marnować surowców i pieniędzy?

Redakcja

Zbliżający się dzień Wszystkich Świętych to czas intensywnych porządków na nekropoliach. Generujemy wtedy ogromne ilości śmieci, często marnując cenne surowce. Miejska spółka Ekosystem przypomina, że właściwa segregacja pomaga zadbać o środowisko i porządek.

– Kupujemy zbyt wiele, przez co produkujemy za dużo odpadów – mówi Justyna Sołtysiak, kierownik Działu Promocji i Edukacji Ekosystemu. Dużą oszczędnością jest na przykład przerabianie starych ubrań na ściereczki. Dajemy im drugie życie i nie wydajemy pieniędzy na nowe produkty.

Wkłady? Czarny pojemnik

Najwięcej problemów wrocławianom sprawia segregacja zniczy.

Więcej praktycznych wskazówek – w jesiennym BIOletynie na ekosystem.wroc.pl/ekoedukacja

Choć są szklane, nigdy nie wrzucamy ich do zielonego pojemnika. Mają inny skład chemiczny i temperaturę topnienia, dlatego zawsze wyrzucamy go do czarnego pojemnika na odpady zmieszane.

Do zielonych koszy powinno trafiać wyłącznie szkło opakowaniowe, czyli butelki i słoiki.

Do czarnego pojemnika na odpady zmieszane oprócz zniczy na ogień wrzucamy:

■ **tradycyjne wkłady do zniczy** – są wykonane z tworzywa niskiej jakości i mocno zabrudzone parafiną i sadzą

■ **sztuczne kwiaty** – to połączenie plastiku, metalu, tkanin

i styropianu, którego nie da się poddać recyklingowi

■ **zanieczyszczone tekstylia** – zużyte, brudne ściereki wykorzystane do mycia nagrobków.

Wyjątkiem są wkłady elektryczne do zniczy na baterie. Należy je oddać do PSZOK-

–u lub przekazać kierowcy objazdowego punktu SZOP – sprawdź harmonogram na www.ekosystem.wroc.pl.

Daj zniczom drugie życie

Zanim wyrzucisz stary znicz, sprawdź, czy nadaje się do ponownego użycia. Wystarczy wymienić w nim wkład. Na wrocławskich cmentarzach coraz częściej można spotkać specjalne regały. Zamiast wyrzucać nieuszkodzoną szklaną obudowę, zostaw ją tam – skorzysta z niej ktoś inny.

Plastikowe butelki? Żółty

Żółty kosz (metale i tworzywa sztuczne) to miejsce na puste butelki po płynach i opakowania po środkach czystości.

Zwiędłe kwiaty cięte? Brąz

Brązowy pojemnik na bio – tam wyrzucić żywe kwiaty cięte, wędnące rośliny doniczkowe, gałązki i opadłe liście. Trafiają one do kompostowni. Uwaga! Ziemię z doniczek wrzucić do odpadów zmieszanych, podobnie jak plastikową i ceramiczną donicę.

Dusza miasta w Kalendarzu Wrocławskim

Jubileuszowy 50. Kalendarz Wrocławski funduje nam sentymentalną podróż śladami sukcesów przemysłowych gigantów, takich jak: Pafawag, Elwro, Polar. W tym tomie odkryjemy też włoskie akcenty w stolicy Dolnego Śląska – od barokowych artystów z Ostrowa Tumskiego po... włoszczyznę à la carte.

Anna Aleksandrowicz

Głównym motywem wydania jest przemysłowe dziedzictwo Wrocławia. Autorzy przypominają legendarne wrocławskie zakłady: Pafawag, Hutmen, Elwro, Polar i inne, powojenny przemysł odzieżowy i zabawkarski, a także współczesne metamorfozy dawnych fabryk. Nawiązuje do tego okładka z kobietą postacią z fasady Nowego Ratusza – alegorią handlu i przemysłu, przedstawioną z kaduceuszem i kołem zębatym. Drugim ważnym

wątkiem w KW 2026 są włoskie ślady we Wrocławiu i wpływ kultury Italii na miasto. W tomie nie zabrakło tekstów historycznych, wspomnień o wybitnych wrocławianach i podsumowania wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych z 2025 r. Książka liczy ponad 500 stron i gromadzi teksty blisko 50 autorów.

Kalendarz Wrocławski to znany większości Wrocławian wydawany od 1958 r. popularno-naukowy rocznik poświęcony

historii, kulturze i przemianom stolicy Dolnego Śląska. Od 2022 r. publikacja ukazuje się nakładem

Towarzystwa Miłośników Wrocławia (TMW) i Ośrodka Pamięć i Przyszłość – Centrum Historii Zajezdnia.

– Edycja na rok 2026 jest wyjątkowa – zauważa Adam Paczeński, rzecznik prasowy OPIP Centrum Historii Zajezdnia. – To jubileuszowy, 50. numer rocznika, wydany w roku 70-lecia TMW. Z tego powodu w tomie szczegółowo opisano dzieje stowarzyszenia i ludzi kształtujących tożsamość miasta.

Premiera Kalendarza już w środę, 28.10 o godz. 18 w Centrum Historii Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej 184. Wstęp wolny. Regularna cena Kalendarza to 60 zł, na premierze – 42 zł.

Powiedz, jaki ma być nowy park na Brochowie

Urząd Miejski Wrocławia zaprasza na konsultacje dotyczące nowego parku przy ulicy Pionierów. Mieszkańcy mogą wyrazić swoją opinię do 7 listopada przez formularz online do 10.11. Dla chętnych odbędą się także warsztaty i spacer. Mieszkasz na Brochowie? Jeśli zależy ci na pięknej okolicy, wypełnij ankietę.

Redakcja

Podczas konsultacji miasto chce się dowiedzieć, jak zagospodarować teren przyszłego parku kieszonkowego w rejonie ulic: Pionierów, Wia-
duktowej, Leonarda da Vinci i Warszawskiej (teren dawnych ogrodów działkowych). Do 7 listopada można opisać swoje pomysły w formularzu na stronie: wro.news/park-pionierow.

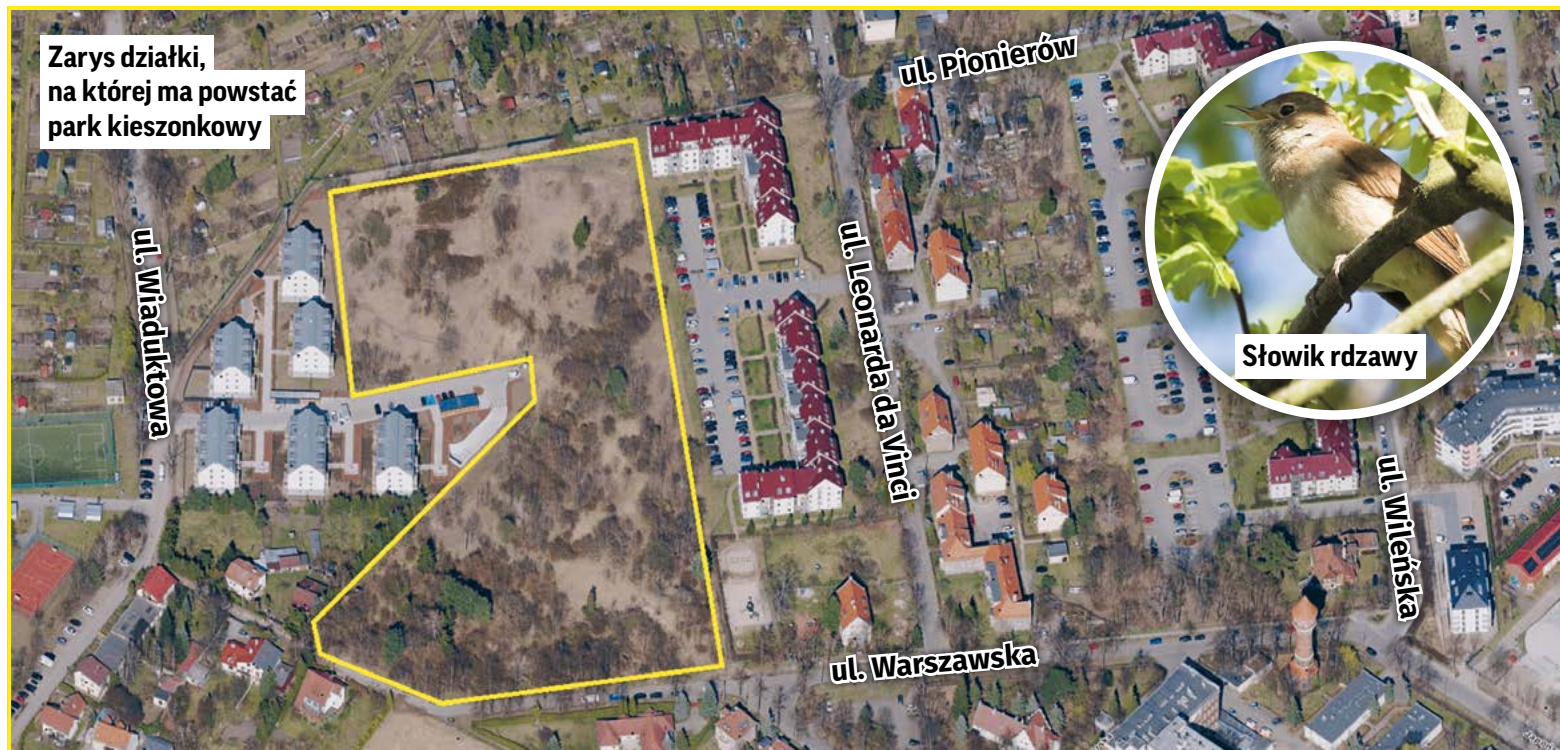
Z uwagi na to, że działka ta przez lata była niezagospodarowana, na gęsto zalesionym terenie po dawnych ogrodach działkowych wykształcił się dziki mikroekosystem bogaty w faunę. Spotkamy tu ptaki miejskie, w tym śpiewające, jak słowik, a także małe ssaki: jeże, wiewiórki oraz płazy. Ochrona tej istniejącej fauny i flory stała się dla miasta kluczowym argumentem, by stworzyć tu park, rezygnując z wycinki pod zabudowę.

Co ma być zrobione?

Na ten moment wiadomo, że w parku zaplanowano:

- naturalistyczne ukształtowanie terenu z pozostawieniem miejsca na

Zarys działki, na której ma powstać park kieszonkowy

gospodarowanie wodami opadowymi

- ochronę istniejących siedlisk flory i fauny
- nasadzenia
- stacje obserwacji przyrody
- ławki, leżaki, stoły, kosze
- wytyczenie ścieżek pieszych i pieszko-rowerowych zgodnie z wymogami uchwalonych planów miejscowych.

Zarząd Zieleni Miejskiej przeprowadził inwentaryzację te-

renu. Obecnie kończona jest koncepcja projektowa, trwają też rozmowy z prywatnym inwestorem, który zrealizowałby I etap inwestycji.

Warsztaty i spacer

Dla tych, którzy chcą dowiedzieć się więcej i wyrazić swoją opinię podczas rozmowy, zaplanowano:

- 28.10.2026 r., godz. 17.30 – **warsztaty konsultacyjne** (Brochowskie Centrum

Aktywności Lokalnej, ul. Koreańska 1a)

- 7.11.2026 r., godz. 11 – **spacer konsultacyjny** (zbiórka przy skrzyżowaniu ulic: Leonarda da Vinci i Warszawskiej).

Zaproś sąsiadów

Konsultacje realizuje Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich na zlecenie Gminy Wrocław. Organizatorom zależy, aby informacja dotarła do szerokie-

go grona, dlatego na stronie można pobrać plakat do powieszenia na klatce. Ponadto chcą, aby w konsultacjach mogły uczestniczyć wszystkie zainteresowane osoby. Jeżeli masz szczególne potrzeby, napisz na adres: konsultacje@feps.pl najpóźniej 5 dni przed planowanym wydarzeniem, a organizatorzy postarają się zapewnić ci możliwość udziału w spotkaniach.

➤ **Szczegóły na:** wro.news/park-pionierow

Zapytaliśmy **Agnieszkę Duszę**, radną miejską, czy rowerem da się przejechać między osiedlami

PYTAMY O WROCŁAW

OGLĄDAJ WYWIADY NA:
www.youtube.com/@WROCLAW.PL_VIDEO

O hejcie opowiada **Magdalena Wdowiak-Urbańczyk**, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych

Wrocławskie nekropolie przygotowane na święta

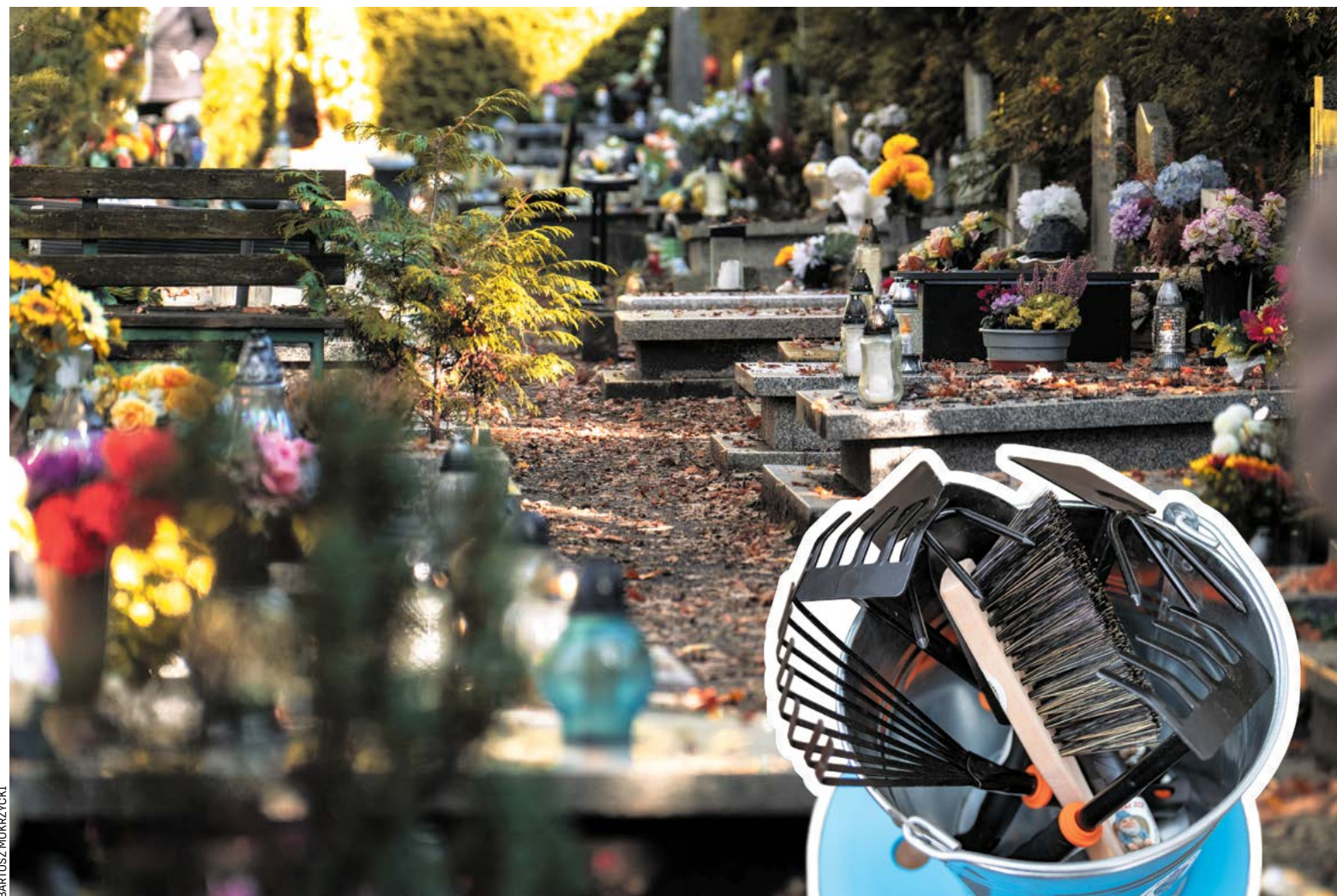
Od tygodni na wrocławskich cmentarzach prowadzone są intensywne prace porządkowe, naprawcze i organizacyjne. Wydłużono godziny otwarcia bram, aby ułatwić odwiedzającym przygotowanie grobów bliskich na 1 listopada. Ponadto biura cmentarzy będą w okresie świąt działać jak punkty informacyjne.

Redakcja

– 1 listopada wszystkie wejścia do naszych największych cmentarzy – także te, które na co dzień pozostają zamknięte – zostaną otwarte, aby zapewnić odwiedzającym wygodę i komfort. Tradycyjnie, już na kilka dni przed Wszystkimi Świętymi, wydłużamy godziny otwarcia nekropolii, by umożliwić spokojne odwiedziny i przygotowanie grobów – mówi Anna Ciesłowska, dyrektor Zarządu Cmentarzy Komunalnych.

Choć dostępność dla pieszych będzie większa, w trosce o bezpieczeństwo odwiedzających do 2 listopada nie będzie jednak możliwości wjazdu samochodami na teren wrocławskich nekropolii. Dotyczy to również osób posiadających stałe przepustki.

Na dwóch największych wrocławskich Cmentarzach – Grabiszyńskim i Osobowickim –

BARTOSZ MOKRZYCKI

Na Cmentarzach Osobowickim i Grabiszyńskim można wypożyczyć sprzęt do sprzątania nagrobków m.in.: grabki, łopatki i zmiotki.

Wszystkich Świętych we Wrocławiu – godziny otwarcia cmentarzy

Cmentarz Grabiszyński

■ BRAMA 1

(wejście główne od ul. Grabiszyńskiej)

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

■ BRAMA 2

(II wejście od ul. Grabiszyńskiej)

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

■ BRAMA 3

(od strony rzeki Ślęzy)

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 19 bez zamykania na noc

Cmentarz Osobowicki

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 wszystkie bramy i furtki będą otwarte bez zamykania na noc

Psie Pole

■ BRAMA 1 (wejście główne)

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

■ BRAMA 2 (boczna od łącznika ul. Kiełczowskiej z ul. Łąkową)

od 31.10 godz. 7 do 2.11 godz. 22 bez zamykania na noc

■ BRAMA 3 (III wejście od ul. Kiełczowskiej)

1.11 w godz. 7–22

Pawłowice

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

Jerzmanowo

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

Leśnica

od 30.10 godz. 7 do 3.11 godz. 20 bez zamykania na noc

uzupełnione zostały skrzynie z narzędziami do sprzątania grobów. Mieszkańcy mogą bezpłatnie skorzystać tu z wiader, grabek, łopatek, zmiotek, a także zaopatrzyć się w lekkie taborety, które ułatwiają porządkowanie nagrobków i odpoczynek podczas wizyty na cmentarzu.

Specjalnie w okresie świątecznym biura na cmentarzach będą działać jako punkty informacyjne:

■ Osobowice, Grabiszyn i Psie Pole

31.10 (sobota) – od 9 do 14
1.11 (niedziela) – od 9 do 17
2.11 (poniedziałek) – od 8 do 14

■ Pawłowice

1.11.2026 (niedziela) – od 9 do 15

■ Leśnica, Jerzmanów

31.10 (sobota) – od 8 do 14
1.11 (niedziela) – od 8 do 16
2.11 (poniedziałek) – od 8 do 14.

Wszystkich Świętych. Jak dojechać na cmentarz

Na Wszystkich Świętych w okolicy cmentarzy zmienia się organizacja ruchu. Dlatego lepiej wybrać komunikację miejską, zwłaszcza że miasto uruchomi 16 specjalnych linii: 9 tramwajowych i 7 autobusowych. Sprawdź, którą z nich dotrzesz najwygodniej na groby bliskich.

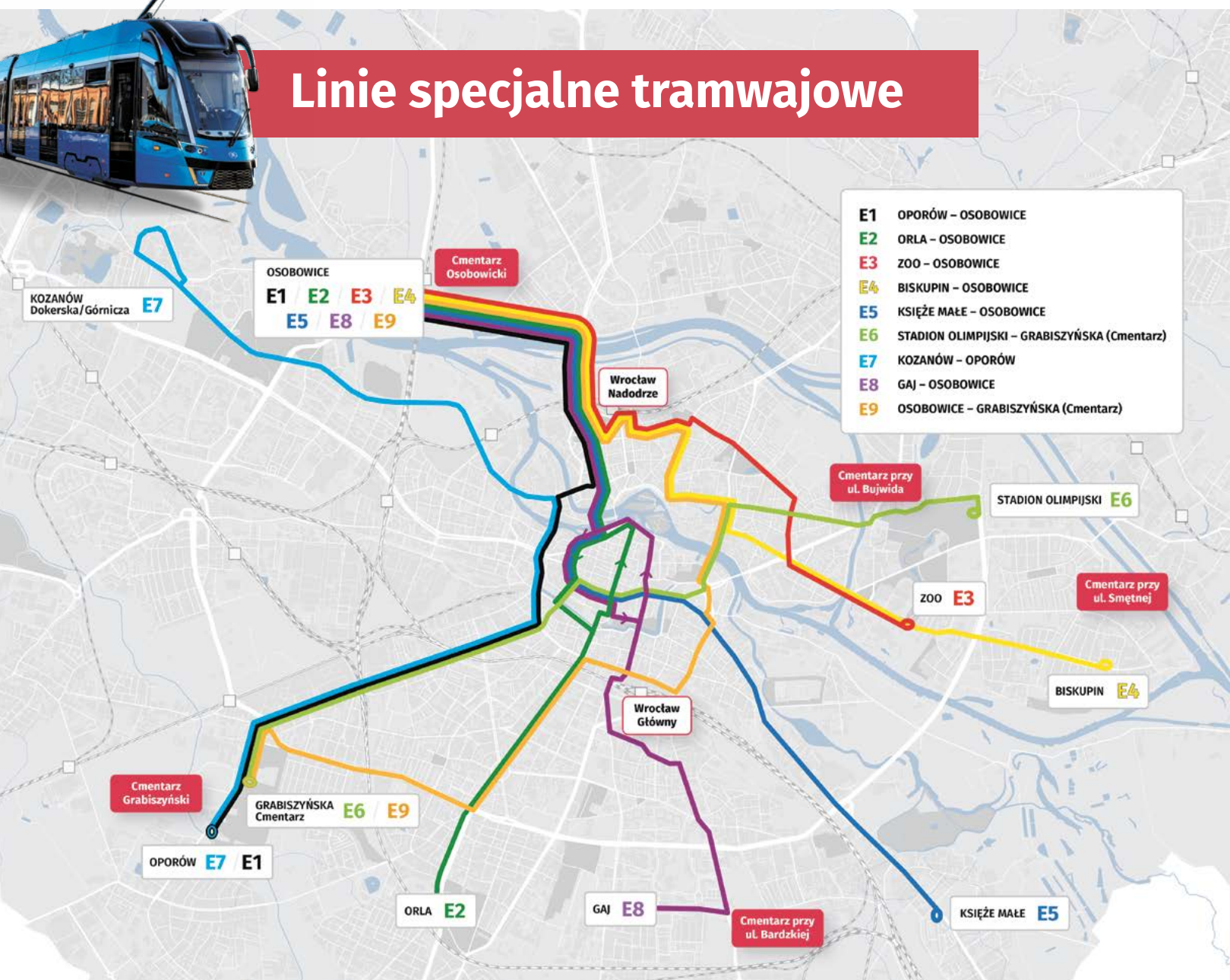
Redakcja

1 listopada okolice wrocławskich nekropolii, jak co roku, będą pełne odwiedzających. – W związku z tym wprowadzone zostaną zmiany w organizacji ruchu wokół kilkunastu cmentarzy. Część ulic będzie zamknięta, część jednokierunkowa, a sygnalizacja świetlna w bezpośrednim rejonie Cmentarzy Osobowickiego i Grabiszyńskiego będzie pracować w trybie „światło żółte pulsujące” – informuje Andrzej Brzoza, zastępca dyrektora Wydziału Inżynierii Miejskiej UMW.

Zmiany organizacji ruchu obejmują rejon Cmentarzy:

- Osobowickiego
- Grabiszyńskiego
- św. Wawrzyńca przy ul. Bujwida
- św. Rodziny przy ul. Smętnej
- św. Ducha przy ul. Bardzkiej
- przy ul. Złocieniowej
- przy ul. Jerzmanowskiej
- przy ul. Trzmielowskiej
- przy ul. Zabrodzkiej
- przy ul. Gorlickiej
- przy ul. Działkowej
- przy ul. Kiełczowskiej
- przy ul. Brodzkiej
- przy ul. Opolskiej.

Trzeba się tu liczyć z zamkniętymi ulicami i brakiem możliwości wjazdu pod sam cmentarz. Jeśli zajdzie taka potrzeba, funkcjonariusze będą ręcznie kiero-

wać ruchem, by zapewnić płynność przejazdu i bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu.

Parking wojskowy z ograniczeniami

Najważniejsza zmiana dotyczy parkingu przy Cmentarzu Osobowickim. 31.10 i 1.11 w godz. 7–20 kierowcy, dzięki uprzejmości wojska, będą mogli zostawić samochód na parkingu zorganizowanym na terenie Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych przy ul. Obornickiej. Parking ten będzie bezpłatny, ale nie wszystkie samochody na niego wjadą. W tym roku, ze względu na obowiązujące przepisy oraz decyzję Sztabu Generalnego

Wojska Polskiego, nie będzie można na ten parking wjechać samochodami konkretnych marek (lista dostępna pod adresem podanym przy kodzie QR), a także autami wyprodukowanymi w Białorusi, Chinach, Rosji (i dawnym ZSRR) i Korei Północnej. Trzeba też zdemontować albo skutecznie zasłonić kamery i inne rejestratory obrazu oraz czujniki parkowania (kamery) umożliwiające rejestrację obrazu i dźwięku.

Najlepszy wybór to komunikacja

– Część ulic przy cmentarzach będzie zamknięta, ale nie dla komunikacji zbiorowej, którą będzie można dojechać bezpo-

średnio w okolice cmentarzy. Zachęcamy mieszkańców do skorzystania z autobusów i tramwajów. Będą one podjeżdżać pod bramy z częstotliwością co kilka minut – informuje Dawid Barabasz, dyrektor Wydziału Transportu UMW.

Jak co roku na czas Wszystkich Świętych miasto przygotowało dodatkowe autobusy i tramwaje, którymi będzie można dojechać do cmentarzy. W tym roku będzie to 9 specjalnych linii tramwajowych (E1, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9) i 7 autobusowych (C1, C2, C3, C4, C5, C6, C7).

Specjalne linie tramwajowe będą oznaczone jak zawsze literą E,

ale oznaczenie specjalnych linii autobusowych będzie w tym roku zaczynać się od litery C.

31 października specjalne tramwaje będą kursowały w godz. 8–18 co 20 min, a autobusy co 15 min. **1 listopada** pojadą z większą częstotliwością:

- tramwaje linii **E1, E3, E5, E6, E8, E9** w godz. 8–18 co 10 min, a w godz. 18–20 co 20 min; a linii **E2, E4, E7** od 8 do 20 co 20 min.
- autobusy **C1, C3, C4, C7** w godz. 8–18 co 15 min, a w godz. 18–20 co 30 min, a linii **C2, C5, C6** w godz. 8–15 co 10 min, w godz. 15–18 co 15 min, w godz. 18–20 co 30 min.

2 listopada będzie kursowała specjalna linia tramwajowa E1 w godz. 9–13 z częstotliwością co 15 min.

Tegoroczne zmiany w kursowaniu obejmą też jeżdżące na co dzień tramwaje i autobusy.

– Oprócz specjalnych linii autobusowych i tramwajowych przygotowujemy się także do wzmocnień linii, które na co dzień kursują po Wrocławiu. Linie K, 118, 121 czy 123 będą kursowały z większą częstotliwością. Linia A będzie zatrzy-

mywała się także na przystanku Grabiszyńska (Cmentarz II), a autobusy linii N będą kursować przez Cmentarz Kiełczowski. Ponadto przeprowadzimy szeroką akcję informacyjną o tym, jak będziemy kursować w święta. W świąteczny weekend zaangażujemy kilkudziesięciu pracowników, którzy będą służyli wiedzą i pomocą dotyczącą komunikacji przy cmentarzach oraz w centrum miasta – informuje Przemysław Nowicki, wiceprezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego we Wrocławiu.

Bezpieczeństwo przede wszystkim

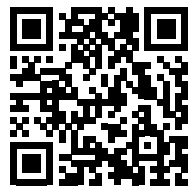
We wszystkich niewralgicznych punktach dojazdowych do cmentarzy wystawione będą posterunki Policji, Straży Miejskiej i służb MPK.

– Policjanci będą egzekwować przestrzeganie ograniczeń prędkości, kontrolować stan trzeźwości kierujących oraz reagować na wszelkie przestępstwa i wykroczenia. Ze względu na wzmożony ruch na drogach, zatłoczone parkingi

oraz pieszych poruszających się w pobliżu nekropolii, apelujemy o zachowanie ostrożności i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ze względu na ryzyko kradzieży nie pozostawiajmy też torebek i rzeczy osobistych bez nadzoru – podkreśla mł. asp. Marek Myśliwiec z Zespołu Komunikacji Społecznej Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu.

W okolicy nekropolii należy stosować się do obowiązujących znaków i poleceń służb. Policję będą wspierać strażnicy miejscy.

– Apelujemy, by nie parkować w miejscach niedozwolonych, nie zastawiać dróg dojazdowych ani wjazdów dla służb ratunkowych. Stosujemy się do poleceń policjantów i znaków tymczasowej organizacji ruchu. Na samych cmentarzach zwróćmy uwagę na zagubione dzieci i seniorów oraz osoby, których zachowanie może świadczyć, że potrzebują naszej pomocy. Gdy kogoś takiego zauważymy – zgłośmy to funkcjonariuszom Policji bądź Straży Miejskiej Wrocławia – prosi Piotr Szereda, naczelnik Oddziału Wykroczeń Straży Miejskiej Wrocławia.

Szczegóły na:
wro.news/wszystkich-swietych

Policealna szkoła ze Stawowej skończy 80 lat

Zdjęcia klasowe i z praktyk, świadectwa, dyplomy, indeksy, legitymacje, zeszyty, wycinki prasowe, korespondencję – każda pamiątka związana z Dolnośląską Szkołą Policealną Medyczną jest poszukiwana. Powód? Wielkie świętowanie jej 80-lecia w przyszłym roku.

Anna Aleksandrowicz

Pierwsza siedziba Liceum Techniki Dentystycznej mieściła się przy ul. Hauke-Bosaka 21, w 1956 roku technika dentystyczna przeniosła się do budynku przy ul. Stawowej 24, gdzie szkoła mieści się do dziś. Ten budynek został w latach 70. XIX w. wzniesiony jako elegancki hotel dla podróżnych. Swoją hotelową działalność zakończył w 1924 roku.

Instruktorzy higieny

Przez dziesięciolecia zmieniały się nazwy szkoły, jej struktura i prowadzone kierunki (technika dentystyczna i farmaceutyczna, instruktorzy higieny, higienistki szkolne, pracownicy socjalni, później higienistki stomatologiczne, technicy elek-

Dyrektor Wiśniewski rządził Zbiorczą Szkołą Medyczną w latach 1968-71. Ola śpiewała w szkolnym zespole muzycznym. Co jeszcze pamiętacie z tamtych czasów?

troradiolodzy i asystentki stomatologiczne), ale nie zmieniał się jej cel – kształcenie kadr medycznych. Od 2019 roku placówka nosi nazwę Dolnośląska Szkoła Policealna Medyczna im. Skłodowskiej-Curie.

Szkoła liczy absolwentów

– W ciągu ostatnich 6 lat wypuściliśmy prawie 500 absolwen-

tów, ale od początku istnienia naszej szkoły było ich co najmniej z 10 razy więcej – podaje Paulina Powiślan z DSPM. I zaznacza, że ich obecni i dawni elektroradiolodzy to nie tylko Stawowa 24. Kierunek został przeniesiony do DSPM z Medycznego Studium Zawodowego nr 1 przy ul. Grunwaldzkiej w latach 2005–06. – Dlatego absolwenci, nauczyciele i pra-

cownicy związani z dawną siedzibą przy Grunwaldzkiej są dla nas tak samo ważną częścią jubileuszowej historii – zapewniają organizatorzy jubileuszu, apelując o podzielenie się szkolnymi pamiątkami.

Listopad za... rok

Główna feta 80-lecia Dolnośląskiej Szkoły Policealnej Me-

dycznej planowana jest dopiero na początek listopada 2027 roku. Jednak żeby nie stała się ona tylko oficjalną uroczystością, ale okazją do zebrania historii ludzi, którzy przez te wszystkie lata tworzyli szkołę, organizatorzy apelują o pomoc.

– Interesują nas nie tylko przedmioty i dokumenty. Bardzo ważne są dla nas wspomnienia i historie: kto jest na starym zdjęciu, kiedy zostało wykonane, jak wyglądały zajęcia i praktyki, kim byli nauczyciele, jakie wydarzenia najbardziej zapadły w pamięć – tłumaczy Paulina Powiślan.

Jak się zgłosić?

Zebrane materiały organizatorzy jubileuszu chcieliby wykorzystać do wykonania wystawy i wspomnieniowych opowieści o szkole. Hasło zaplanowanej uroczystości brzmi: „80 lat tradycji. Różne nazwy – cel ten sam”.

Osoby, które chciałyby podzielić się wspomnieniami lub pamiątkami, proszone są o kontakt: 80lecie.dspm@wp.pl

➤ **Więcej informacji: medyk. wroclaw.dolnyslask.pl**

Akademia Study in Wrocław 2026 na dobry start

Studia we Wrocławiu dają dyplom i cenne kontakty. Dla zagranicznych studentów I roku projekt Study in Wrocław organizuje „Akademię Study in Wrocław 2026”. Trzydniowy program obejmuje legalizację pobytu, pracę, bezpieczeństwo i integrację. Gra miejska i networking ułatwią start w nowym otoczeniu.

Zagraniczni studenci podczas Akademii Study in Wrocław 2025

Alona Netosova

Projekt Study in Wrocław zaprasza na coroczną Akademię Study in Wrocław 2026 – bezpłatny cykl spotkań dla zagranicznych studentów pierwszego roku, organizowany przez Agencję Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.

Wydarzenie ułatwia adaptację w nowym mieście, wspiera start na wrocławskich uczelniach i pomaga w budowaniu ścieżki kariery.

Co czeka uczestników? ■ **Formalności i życie codzienne** – najważniejsze informacje o legalizacji i kartach pobytu, meldunku, najmie mieszkań i zakładaniu kont bankowych. ■ **Praca i rozwój** – jak legalnie łączyć naukę z pracą dorywczą, budować CV, zdobywać doświadczenie na stażach i korzystać z wymian w Unii Europejskiej. ■ **Realia studiów** – zasady polskiego szkolnictwa wyższego i etyka komunikacji z wykładowcami. ■ **Networking** – okazja do nawiązywania

znajomości i przyjaźni z innymi studentami z całego świata.

Akademia Study in Wrocław działa: 4–5.11 w godz. 17–19 i 6.11 w godz. 16–20 w centrum biznesowo-eventowym LABO przy ul. Grodzkiej 9. Język spotkań: polski (wybrane prezentacje po angielsku). Wstęp: bezpłatny, wymagana wcześniejsza rejestracja ze względu na ograniczoną liczbę miejsc.

➤ **Zapisy: wro.news/StudyInWro2026**

STRACHOCIN-SWOJCZYCE-WOJNÓW

Kto wie, może wypatrzysz tu nawet smoka?

Nowe pomosty w parku Smocze Uroczysko na Swojczycach są już gotowe. To idealne miejsce na odpoczynek niedaleko od miejskiego zgiełku i okazja do podejrzenia żyjących niemal na wyciągnięcie ręki dzikich zwierząt w naturalnym środowisku.

I Bartosz Senderek

Ten cenny przyrodniczo obszar położony jest w pobliżu ul. Chałupniczej. Pośród zieleni można zaobserwować tu liczne dziko żyjące zwierzęta: bobry, traszki, ptaki wodne i inne gatunki. W ich bezpiecznym podglądaniu pomogą oddane ostatnio do użytku drewniane pomosty i trasa spacerowa biegnąca wśród zieleni. Nowe przejścia zostały rozplanowane tak, żeby odseparować ruch spacerowiczów od przestrzeni dla zwierząt.

Za realizację zadania odpowiadał Zarząd Zieleni Miejskiej. Na uroczysku powstały drewniane pomosty, domknięto też trasę spacerową i zasadzono nową roślinność. Punkty rekreacji dla mieszkańców z paleniskami i kolejna pergola to wygodne „okna” pozwalające odkrywać dziki miejski świat flory i fauny bez zakłócania ich spokoju.

Smocze Uroczysko wciąga od pierwszego spojrzenia i wsłuchania się w odgłosy dzikiej przyrody

Zagospodarowanie parku Smocze Uroczysko we Wrocławiu – etap II, współfinansowane było przez Unię Europejską w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Ślą-

ska 2021–2027 i budżet państwa ze środków krajowych. Wcześniejszy, pierwszy etap realizacji Smoczego Uroczyska został wykonany dzięki funduszom z Wrocławskiego

Budżetu Osiedlowego i Funduszu Osiedlowego. W ramach zakończonych w 2024 r. prac powstała tam pierwsza część połączeń i psi wybieg w pobliżu osiedla.

SOŁTYSOWICE

Lagunowi trzeba pomóc i znaleźć mu kolegę

Lemur z filii MBP nr 19 czeka na kompana na ławce przed CAL-em

Zwierzak, stworek, ożywiony przedmiot, a może bohater, którego jeszcze nikt nie wymyślił? Do 31.10 można nadsyłać prace z pomysłami na maskotkę CAL-u na Sołtysowicach.

I Marta Michałowska

Leniwiec Lagun zamieszkał na stałe w filii nr 19 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Różewicza. W tym samym miejscu działa również Centrum Aktywności Lokalnej, które też chce zyskać własnego bohatera. Poszukiwana jest maskotka, która będzie nawiązywała do hasła „tu jesteś u siebie”, Sołtysowic, sąsiedztwa lub lokalnej społeczności.

Aby wziąć udział w konkursie, należy zaprojektować stworka, nadać mu imię i krótko opisać. Projekt może zostać wykonany dowolną techniką plastyczną. Ważne jest jednak, aby praca czytelnie przedstawiała wygląd bohatera, bo na jej podstawie zostanie uszyta nowa maskotka CAL-u przy ul. Sotysowickiej 29h.

➤ **Szczegóły na stronie:**
wro.news/maskotka-cal

Harmonogram SZOT-a

27.10.2026

godz. 16–17 Żeromskiego 28 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Klimasa / Tarnogajska parking w pobliżu skrzyżowania, Rodziewiczówny 12 – okolice na parking, Marco Polo / Magellana skrzyżowanie **godz. 17.30–18.30** Legnicka 30 przy garażach, Semaforowa / Mościckiego skrzyżowanie, Na Ostatnim Groszu parking przy Spółdzielni Mieszkaniowej, Sycowska 8 przy osłonie śmietnikowej **godz. 19–20** Na Ostatnim Groszu parking na wysokości Spółdzielni Mieszkaniowej, Topolowa 5 okolice, Rodziewiczówny 12 okolice parking, Zakrzów parking przed Aquaparkiem

28.10.2026

godz. 16–17 Jelenia i Starograniczna – parking w pobliżu Spółdzielni Mieszkaniowej, Grota-Roweckiego 61 – 71, Rodziewiczówny 12 okolice parking, Żmudzka 17–19 **godz. 17.30–18.30** Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Połabian 2 przy cmentarzu, Spiżowa 6–8 parking, Wojaczka na parking w okolicy sklepu Duży Ben **godz. 19–20** Górnickiego 4 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Raclawicka / Sokoła skrzyżowanie, Nasturcjowa / Fiołkowa, Bałtycka 8 Centrum Aktywności Lokalnej Duosfera

29.10.2026

godz. 16–17 Karłowicza 40, Jutrzenki 29 utwardzony plac / dziki parking, Pałucka 39 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Kiełczowska 135–145 Biedronka **godz. 17.30–18.30** Bacciarrellego parking Biedronka, Supińskiego 6 naprzeciwko, Zemska 35 parking za sklepem Społem, Sołtysowicka / Redycka obok sklepu Sztuka Mięsa **godz. 19–20** Zdrowa 6 przy garażach, Skwierzyńska 24 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Nowodworska 9 na dużym parking, Konopnicka / Asnyka skrzyżowanie

30.10.2026

godz. 16–17 Na Ostatnim Groszu parking na wysokości Spółdzielni Mieszkaniowej, Siewierska / Gogolińska okolice Tarnogórskiej, Jordanowska / Harcerska teren

▶ przy skrzyżowaniu, Wojaczka na parkingu w okolicy sklepu Duży Ben **godz. 17.30–18.30** Dworcowa 11a w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Topolowa 5 okolice, Rezedowa skrzyżowanie z Żurawinową parking na końcu, Chorzowska 78 parking wewnątrz osiedla **godz. 19–20** Zdrowa 6 przy garażach, Buforowa 99, Modelskiego 1, Czajkowskiego 45

2.11.2026

godz. 16–17 Świętego Wincen-tego 39–55 / Trzebnicka 11–23 / Niemcewiczka 26–36 / Jagiellończyka 32–46, Orzechowa 59 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Kołobrzeska teren przy garażach obok przejazdu kolejowego, Rudawska / Twardogórska skrzyżowanie **godz. 17.30–18.30** Walerego Sławka w pobliżu Delikatesów, Śliczna 35 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Aleja Architektów 16, Chorzowska 78 parking wewnątrz osiedla **godz. 19–20** Górnickiego 4 w pobliżu miejsca gromadzenia odpadów, Kukuczki / Pirenej-ska skrzyżowanie, skrzyżowanie Kamiennogórska / Halicka, Tymiankowa przy Miejskiej Bibliotece Publicznej

3.11.2026

godz. 16–17 Bacciarrellego parking Biedronka, Oraczy / Będzińska skrzyżowanie, Bystrzycka 69 C pawilony sklepowe, Kiełczowska 65 przy osłonie śmietnikowej **godz. 17.30–18.30** Wrocławczyka / Nauczycielska rejon skrzyżowania, Vivaldiego / Schuberta skrzyżowanie, Zemska 35 parking za sklepem Społem, Zielna / Bylinowa skrzyżowanie **godz. 19–20** Nowowiejska 80a – skwer przy Przedszkolu numer 109, Masztalerza / Kleeberga skrzyżowanie, Nowodworska 9 na dużym parkingu, Sołtysowicka / Redycka obok sklepu Sztuka Mięsa

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej, **MGO** – Miejsce Gromadzenia Odpadów, **RO** – Rada Osiedla, **SM** – Spółdzielnia Mieszkaniowa, **SZOT** – Samochód Zbierający Odzież i Tekstylia

Harmonogram wywozu gabarytów

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

WOJSZYCE

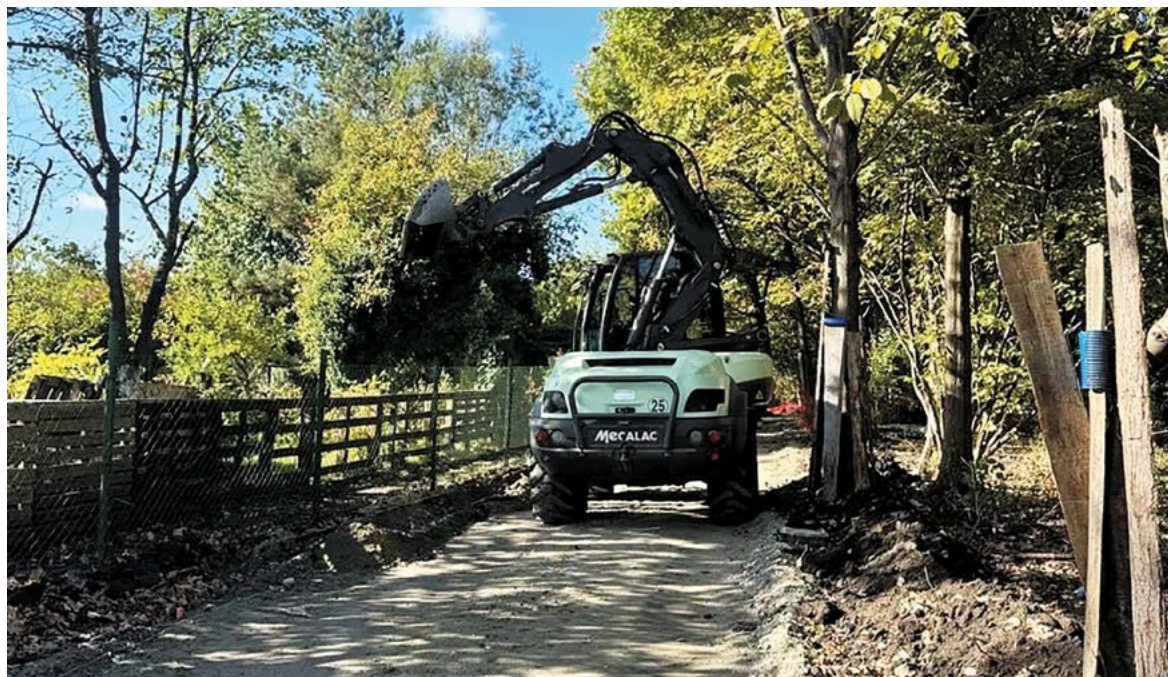
Tu będzie można jeść gruszki prosto z drzewa

Trwają prace nad realizacją projektu Sad Mieszkańca w ramach WBO. Już widać ścieżkę, a to dopiero początek. Będą też miejsca wypoczynku z ławkami, latarnie i nowe nasadzenia drzew, w tym owocowych. Koszt całego zadania to 1,22 mln zł.

■ Marta Michałowska

Wyobrażaliście sobie spacer ścieżką, gdzie zamiast miejskiego hałasu otacza was zapach kwitnących jaśminowców, a zza liści widać dojrzewające owoce? Informujemy, że ten obraz nabiera właśnie realnych kształtów. Na Wojszycach trwa budowa Sadu Mieszkańca, miejsca, które połączy ścieżki spacerowiczów i rowerzystów z owocowym sadem, z którego każdy będzie mógł skorzystać.

Wzdłuż powstającej trasy (pomiędzy ul. Grota-Roweckiego a ul. Radłową) zaplanowano nasadzenie 49 drzew, w tym owocowych, śliw, grusz i jabłoni. Nie zabraknie też miejsca na ok. 150 krzewów, w tym róż, trzmielin i tawuń. Te zmiany to efekt zwycięskiego projektu w ramach WBO „Zielona sieć rowerowo-piesza Wrocławia

Prace przy budowie ścieżek w ramach projektu Sad Mieszkańca mają się zakończyć jesienią 2026 r.

– Sad Mieszkańca”, którego liderką jest Agnieszka Dusza, radna miejska.

– Tworzenie miejsc spotkań i wspólnych działań dla miesz-

kańców to projekty na wiele lat, budujące społeczności osiedli. Dla mnie ważne jest, aby każdy miał dostęp do przyrody, aby była blisko i otaczała nas na co dzień. Sady osiedlowe to wła-

śnie taki projekt, który ma nas do niej zbliżyć, abyśmy mogli od pestki do owocu, a potem i do owocowego przetworu cieszyć się jej darami – wyjaśnia Agnieszka Dusza.

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE-BARTOSZOWICE

Planszówkowy i karciankowy zawrót głowy

Szukacie nowej pozycji do kolekcji, chcecie zagrać w gronie znajomych, a może dopiero stawiacie pierwsze kroki w świecie gier rozkładanych (nie tylko) na stole? Przyjdźcie na Games Fest, który od 7 do 8.11 opanuje Czasoprzestrzeń przy Tramwajowej.

Weekend z przyjaciółmi dobrze jest spędzić na rywalizacji w grach

■ Marta Michałowska

To już 16. edycja międzynarodowego wydarzenia, organizowanego przez Stowarzyszenie Druga Runda. Serce festiwalu jest biblioteka licząca ponad 3 tys. różnych tytułów gier planszowych. Na uczestników czekać będą klasyki i światowe bestsellery, a także turnieje i rozgrywki w tytuły premierowe. Zespół festiwalowy zadbał też o niezależnych twórców i debiutantów, oferując im możliwość zaprezentowania wersji demonstracyjnych

własnych rozgrywek. Zagranie w prototypy to niepowtarzalna okazja do wypróbowania tytułów, które na rynku pojawiają się w nadchodzących latach, ale też ogromna pomoc dla autorów, dla których każda uwaga i opinia jest na wagę złota.

Festiwal startuje 7.11 o godz. 10 i potrwa do godz. 20. W drugi dzień uczestnicy będą mogli eksplorować plansze od godz. 11 do godz. 18. Święto grania odbędzie się w Czasoprzestrzeni (ul. Tramwajowa 1–3), a wstęp jest bezpłatny.

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Zniszczony trotuar wyszedł na gładką prostą

Drogowcy zakończyli kilka dni temu remont chodnika przy pl. Konstytucji 3 Maja. Na 90 m wyrównano podłoże i ułożono na środku równe płyty granitowe. Koszt prac to ok. 150 tys. zł.

Po zdjęciu starych kamieni i bruku wyrównano podłoże i ułożono w większości nowe, równe płyty granitowe – ułożone na środku chodnika. Jedynie w rejonie skrzyżowania z ul. Dąbrowskiego wykonawca użył starych, które nadawały się do ponownego wykorzysta-

nia. Renowacja, która kosztowała ok. 150 tys. zł, zapewnia już komfort codziennego chodzenia mieszkańcom osiedla, pracownikom i gościom biurowca stojącego przy placu (gdzie mieści się m.in. hotel), a także turystom idącym tędy w kierunku Dworca Głównego.

BARTOSZ WAWRYSZUK

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Wskocz na szybką rozmowę z Kołowrockiem

ADOBE STOCK

Ciekawe znajomości często zaczynają się od jednego spotkania. Sami się przekonajcie i przyjdźcie na Speed Friending bez barier, który łączy ludzi bez względu na poziom sprawności.

Fundacja KołoWrocek zaprasza na spotkanie, podczas którego będzie można przełamać pierwsze lody i poznać nowych ludzi. Zasady są proste – uczestnicy będą rozmawiać przez 5 minut i zmieniać rozmówców. Osoby chodzące usiądą na krzesłach biurowych na kółkach, by le-

piej poznać perspektywę osób poruszających się na wózkach. Pierwsze (z cyklu 4 spotkań) już 30 października (godz. 17.30–20) w PRZED•POKÓJ H13 (Świdnicka 43–45). Udział w spotkaniach jest bezpłatny. Obowiązują zapisy: wro.news/kolo-wrocek

OŁBIN

Oplecione rusztowaniami czekają na remont

Kamienice przy ul. Sępa-Szarzyńskiego 65 i 65A przejdą modernizację za ok. 5 mln zł. Dla dwóch następnych budynków (nr 43 i 47) nadeszły oferty od potencjalnych wykonawców.

Zakres zaplanowanych robót, które zleciła zarządzająca miejscowymi nieruchomościami spółka Wrocławskie Mieszkania, obejmuje: ■ remont elewacji frontowej wraz z odtworzeniem zdegradowanych detali architektonicznych i sztukatorskich ■ docieplenie elewacji od strony

podwórza ■ wymianę stolarki okiennej ■ modernizację i izolację piwnic, a także remont klatki schodowej ■ docieplenie strychu i stropu poddasza ■ zmianę układu wentylacji. Koszty remontu budynków przy Sępa-Szarzyńskiego 65 i 65A wyniosą ok. 5 mln zł.

WROCLAWSKIE MIESZKANIA

3.11.2026

Ałunowa 11, **Bazyliowa** 14, Błotńska 3, Bolesławiecka 14/16, Borowska 40, 203, Braniborska 27, Budziszynska 109, **Canaletta** 2a, Centralna 28, Cesarzowicka 84, Chałupnicza 48, Chorwacka 78, Cooka 6, Czarnieckiego 40, **Deszczowa** 14, Dolnobrzeska 46a, Domasławska 3, Drohobycka 23, Drukarska 31, Dworcowa 6, **Gagarina** 52, Gajowicka 80, 123, Giżycka 1, Gliniana 49, 71, Grabiszynska 313, Grabowa 48, Graniczna 2be, Grochowa 2, al. gen. **Hallera** 65, pl. Hirsfelda 2, **Inżynierska** 49, **Jantarowa** 12, Jaworska 5, Je-miołowa 16, Jerzmanowska 118, pl. **Kaliski** 1, Kamienna 114, Kamieńskiego 108, 190a, Karpacka 8, ks. Klimasa 37, gen. Kniaziewicz 17, Kolbuszowska 3, Kolumba 7, Kotsisa 1, 42, Kowieńska 33, Kraszewskiego 8, 26, Krotoszyńska 42, Krzemieniecka 37, Księgarska 24, gen. Kutrzeby 74, Kwaśna 1, **Lazurowa** 3, al. Lipowa 25, Litewska 14, Litomska 19, Lotnicza 139, 145, Lwowska 34, Łączności 11, Łąka Mazurska 10, Ługowa 11, **Marsowa** 17, Marszowicka 1, Marynarska 13, Mielecka 17, Miłostowska 5, 25, Mosiężna 1, Mrozowska 14, **Ni-kłowa** 2, płk. Nulla 5, Nyska 21, **Obrońców** Poczty Gdańskiej 5, Odcinek 13, Okrzei 1, Olszewskiego 60, 79–79a, 88, 97, Opatawicka 10, Orzechowa 18, 60, **Papiernicza** 2, Partyzantów 1, Pawia 14, Pereca 16, Piękna 58, Piławska 8, mjr. Piwnika-Ponurego 77, Podbiałowa 15, Poła 65, Popowicka 49, 150, Powstańców Śląskich 82, 112, gen. Prądzyńskiego 22, Pretficza 39, 49, Przestrzenna 26, Przybyszewskiego 95, gen. Pułaskiego 28, **Radkowska** 16, Rymarska 19, **Siedlecka** 10, Skarbowców 114, Skrzydlata 3, wyb. Słowackiego 5, Słubicka 50, Słupska 9, Sołtysowicka 54a, Spiżowa 9c, Stalowa 86, Stanisławowska 58, Stanisławskiego 2, Stoczniowa 1, Strońska 2b, Strzegomska 230, Szczęśliwa 15, Świstackiego 6, **Waniliowa** 32, Węglińska 5, Wejherowska 67, Wesoła 19, Wielka 34, Wilanowska 9, Wilewskiego 24, Wojanowska 76, **Zachodnia** 10, 17, Zagaje 8, Zagony 3, 22, Zakładowa 7, Zatorska 142, Zielonego Dębu 15c, Zielonogórska 9, Złotej Lili 17, Żegiestowska 13, Żernicka 244

Układ Formalny, czyli jak przyjaciele robią teatr

W artystycznym DNA mają sztukę, która buduje wspólnotę i nie boi się być blisko. Działają z młodzieżą, osobami wykluczonymi i osobami, do których rzadziej dociera miejska oferta kulturalna. A wszystko zaczęło się 10 lat temu od szalonego pomysłu „zróbmy swój teatr” i to szaleństwo trwa do dzisiaj.

W podwórku przy ul. Prądyńskiego 39a działa Teatr Układ Formalny, który opowiada o tych stronach życia, które często pozostają ukryte w ciszy i od których odwracamy wzrok. Gdy kurtyna opada, głos dostaje widownia, bo dla tego zespołu wszystko zaczyna się od rozmowy.

Historia teatru zaczęła się w 2016 r. Przyjaciele kończący wrocławską szkołę teatralną skorzystali z możliwości Europejskiej Stolicy Kultury i stworzyli niezależną scenę. Mają swoje miejsce, w którym działają na własnych zasadach i, jak sami mówią, wymyślają siebie jako twórców, traktując teatr jako narzędzie zmiany.

Jak zwykle na początku liczy się debiut. Spektakl „Matka Courage krzyczy” zdobył statuetkę Tukana OFF w nurcie OFF Przeglądu Piosenki Aktorskiej. Mając już taki wiatr w skrzydłach, kilka miesięcy później powołali fundację, która pozwoliła im rozwijać działalność artystyczną i społeczną.

– Za każdą premierą, warsztatem i spotkaniem stoi cały zespół. Prowadzimy teatr od podstaw, kolektywnie, bez hierarchii, z równą odpowiedzialnością. I uwierzcie, nasza energia jest nieskończona, a pomysły nie mają granic – mówi Przemysław Furdak, współzałożyciel.

Ciągle zadają pytania, czujne i czule

Sięgają po historie, o których często mówi się szeptem: o samotności, przemocy, trudnych relacjach rodzinnych, kryzysach psychicznych i społecznych napięciach. Na scenie łączą różne języki teatralne – od lalek, przez multimedia, po czysto aktorską obecność.

– Mamy w sobie czujność i czułość na rzeczywistość. Nie robimy sztuki dla sztuki, robimy ją z potrzeby, czasem naszej, ale

POZNAJ INNYCH KREATYWNYCH

Zespół Teatru, jak widać, ma też swoją nieformalną twarz

w większości spektakli są to potrzeby innych. Dostrzegamy je i udostępniamy w naszych interpretacjach, ale zawsze jako pytanie, nigdy w formie tezy. Nie udajemy, że znamy odpowiedzi. Chcemy rozmawiać – podkreśla Wiktoria Czubaszek-Górska, jedna z założycielek teatru.

W repertuarze Układu Formalnego widz trafia na autorskie projekty („Dzień Ojca”), reinterpretacje klasyki („Balladyna”), poetyckie opowieści (nie tylko) dla młodszych widzów („W stronę Słońca”), czy spektakl w nurcie teatru dokumentalnego, który wyrósł z rozmów z osobami w kryzysie bezdomności („PustoStan”). W „Gwiazdach tańczących na głodzie” artyści pokazują mroczną stronę wrocławskiego Trójkąta Bermudzkiego, gdzie

siódemka influencerów trafia do terapeutycznego programu telewizyjnego.

– Nie boimy się tematów przemilczanych. Przemoc w rodzinie, mizoginia, kryzysy tożsamości, samotność, depresja – to wszystko pojawia się w spektaklach, bo o tym chcemy rozmawiać z naszymi widzami – dodaje Przemysław Furdak.

Głos dla tych, których nikt nie usłyszał

Ten teatr to nie tylko spektakle, to także warsztaty i działania społeczne. Goszczą w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, szkołach, domach kultury i na podwórkach. Zrealizowali projekty edukacyjne z Muzeum Historii Polski, Fundacją Ukraina,

Komisją Europejską, Narodowym Centrum Kultury, a także autorskie półkolonie RPG-owe w ramach „Lata w teatrze”.

Kreatywnych Wrocławia

– Warsztaty w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych bywają dla uczestników pierwszą okazją, żeby powiedzieć coś głośno, bez strachu, bez wstydu. Coś, czego wcześniej nikt inny nie chciał lub nie umiał słuchać – wyjaśnia Wiktoria Czubaszek-Górska.

W przedstawieniach „Wszyscy bogowie we krwi”, „Słowo na G” czy „Cicho/Tuxo” rozmawiają z młodymi ludźmi o przemocy, samotności i tożsamości.

W „Fedrze” Agaty Dudy-Gracz przejmująco pokazują temat wstydu i starzenia się, w „Szekspir Fight Show Arena” klasyka spotyka kulturę freak-fightów, a w „A miłości bym nie miał” przyglądają się internetowemu środowisku inceli.

Spojrzenie na nasze miasto zza kurtyny

A Wrocław? Dla zespołu Układu Formalnego to nie tło, lecz partner. Daje poczucie, że „tutaj można, tutaj się da”, tym bardziej że wiele projektów teatralnych powstało z fascynacji historią Wrocławia i wielowątkowych tożsamości jego mieszkańców.

– Jest dla nas inspirującą mozaiką, w której krzyżują się różne historie, języki i doświadczenia. To tu spotyka się wschód i zachód, północ i południe. I są tu niesamowite mosty, które nie tylko łączą miejsca, ale też ludzi i punkty widzenia – zaznacza Przemysław Furdak.

Co ciągle przed nimi?

Największym marzeniem zespołu pozostaje własna, w pełni niezależna scena, w której mogliby grać częściej, rozwijać działania warsztatowe i zapraszać inne zespoły. Dziś korzystają z prze-

strzeni w Centrum Aktywności Lokalnej (Centrum na Przedmieściu przy ul. Prądyńskiego 39a), konsekwentnie budując swoją obecność na kulturalnej mapie miasta.

– Od 10 lat tworzymy spektakle, warsztaty, spotkania. Ale tak naprawdę tworzymy relacje. I to wyróżnienie, jakim jest tytuł 30 Kreatywnych Wrocławia 2026 jest dla nas sygnałem, że ten Układ działa.

Fantastyczne zbiory sztuki na Tęczowej

O Muzeum Folta Collection wiedzą na razie wtajemniczeni, ale spacerując Tęczową, warto zajrzeć do wyjątkowej przestrzeni w jednym z podwórek. Małżeństwo wrocławskich kolekcjonerów sztuki – Ewa i Krzysztof Foltowie – zaaranżowało tu muzeum.

■ **Magdalena Talik**

We Wrocławiu działają już dwa znaczące prywatne instytucje sztuki, które trzeba zauważyć na artystycznej mapie miasta:

- OP ENHEIM, czyli dom dla sztuki w odrestaurowanej barokowej kamienicy przy Placu Solnym 6/7A
- KAF, czyli Krupa Art Foundation, galeria założona przez małżeństwo kolekcjonerów – Sylwię i Piotra Krupów w kamienicy Rynek 27/28.

Teraz kolej na nową przestrzeń – przy Tęczowej 31D. Blisko centrum, przy jednej z chętniej uczęszczanych tras, ale nieco na uboczu, znajdziemy drzwi ze skromnym napisem Folta Collection.

Krzysztof Folta, założyciel firmy TIM S.A. (która jest największym dystrybutorem materiałów elektrotechnicznych w Polsce), i jego żona Ewa, absolwentka m.in. Politechniki Wrocławskiej i wrocławskiej ASP, bardzo świadomie wybrały tę przestrzeń. Dostosowali ją też umiejętnie do prezentacji

Na dużym zdjęciu praca „Głowa na talerzu” Karoliny Jabłońskiej, w kółku: drzwi do muzeum

wybranych dzieł z ich prywatnej kolekcji sztuki, która dziś liczy ok. 500 prac.

Kolekcja to wspaniała reprezentacja wrocławskich artystów (m.in. Wanda Gołkowska, Natalia LL, Leon Podsiadły, Jerzy Rosołowicz, Anna Szpakowska-Kujawska, Halina Wrzeszczyńska). Ale Folta Collection może poszczycić się też dziełami Louise Bourgeois, Tracey

Emin, Aleksa Katza, Mire Lee, Kayode Oje, Otta Piene czy Günthera Ueckera. Zobaczymy je na trwającej do 8.01.2027 wystawie „Patrząc na świat od nowa”.

Wystawie towarzyszy publikacja książkowa pod redakcją kuratorki ekspozycji Małgorzaty Ludwisiak.

Wstęp do Muzeum FOLTA Collection jest bezpłatny.

Obowiązuje jednak rezerwacja wizyty na: foltacollection.org. Możliwe jest zwiedzanie także z przewodnikiem (po umówieniu). A dla osób z niepełnosprawnością wzroku dostępna jest audiodeskrypcja.

Godziny otwarcia:

- środa 10–18
- piątek 15–19
- sobota i niedziela 12–18.

Zobacz prace Tomasza Brody

W najbliższym czasie we Wrocławiu obejrzymy aż dwie wystawy profesora ASP – Tomasza Brody: ■ 40 plakatów w galerii Versus (ul. Podwale 15/1a) do końca listopada i ■ 31 rysunków z „The New York Timesa” w Domku Miedziorytnika (ul. św. Mikołaja 1) od 19 listopada. Warto zobaczyć tę charakterystyczną kreskę. Wstęp na obie wystawy jest bezpłatny.

60 lat WROSTJA

Od 1966 roku we Wrocławiu organizowane są WroSTJA, czyli Wrocławskie Spotkania Teatrów Jednego Aktora. Za nami właśnie wyjątkowy jubileusz tego kameralnego, ale niezwykle ważnego przeglądu i jego twórcy Wiesława Gerasa, który odebrał medal Ad Gloriam Urbis (Ku chwale miasta). Organizatorem jubileuszu 60-lecia Wrocławskich Spotkań Teatrów Jednego Aktora był Klub Muzyki i Literatury we Wrocławiu.

Biblioteka na Szajnochy otwarta

Już 29–30 października we wnętrzu dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Szajnochy na II Forum Mecenatu Kultury spotkają się polscy przedstawiciele świata kultury i mecenasi. To pierwsze otwarcie miejsca po długiej przerwie. Biblioteka stanie się własnością Ossolineum, które już ogłosiło, że w planach jest renowacja zabytkowego zegara z wieży. Środki na ten cel zbierane są w serwisie zrzutka.pl. W zamian Uniwersytet Wrocławski przejmie Dział Czasopism Biblioteki Ossolineum oraz Dział Dokumentów Życia Społecznego Biblioteki Ossolineum przy ul. Sołtysowickiej.

Działasz w kulturze? Napisz, jak i gdzie

WIK bada pracę w kulturze (na fot. Sąsiedzkie Spacery)

Departament Kultury i Sportu UMW i Wrocławski Instytut Kultury zapraszają edukatorów działających w instytucjach kulturalnych do opisanie swojej pracy w specjalnej ankiecie.

■ **Redakcja**

O swojej pracy można opowiedzieć w ankiecie, tzw. samospis trwa do 1 listopada. Ankieta skierowana jest do wszystkich osób aktywnych w edukacji w kulturze we Wrocławiu: przedstawiceli miejskich, wojewódzkich i marszałkowskich instytucji kultury, organizacji pozarządowych (także tych prowadzących CAL-e), prywatnych

inicjatyw edukacyjnych, grup nieformalnych czy freelancerów. WIK chce się dowiedzieć: ■ kto realizuje edukację w kulturze we Wrocławiu ■ jak rozumiecie edukację w kulturze ■ jakie działania realizujecie ■ jak współpracujecie z innymi podmiotami.

➤ **Ankiety i szczegóły znajdziecie tu:** instytutkultury.pl/edukacja-samospis

Samotność młodych. Co kryje się za wycofaniem?

Młody człowiek, który unika spotkań, nie zawsze potrzebuje zachęty do wyjścia z domu. Czasem za jego wycofaniem stoją odrzucenie, przemoc rówieśnicza albo brak wsparcia w rodzinie. Żeby pomóc, trzeba zrozumieć, czego doświadcza w kontaktach z innymi.

Redakcja

Samotność nie sprowadza się do pustego kalendarza. To subiektywne poczucie, że relacje nie zaspokajają naszych potrzeb. Można codziennie chodzić na zajęcia, rozmawiać ze znajomymi i nadal nie mieć nikogo, komu da się powiedzieć o swoich trudnościach bez obawy przed oceną.

W dyskusji o młodych łatwo jednak skupić się na tym, co widać: telefonie w ręku, zamkniętych drzwiach pokoju, kolejnym odwołanym spotkaniu. Tymczasem takie zachowania nie wyjaśniają jeszcze, dlaczego ktoś się wycofuje. Przyczyny mogą tkwić w doświadczeniach, o których trudno opowiedzieć nawet najbliższemu.

– Głównym winowajcą samotności jest bullying, wykluczenie w szkole, a także ograniczony kontakt i brak poczucia wsparcia w domu. Powinniśmy się skupić na tych zjawiskach i na tym, co możemy zrobić, żeby je ograniczyć – mówi lek. Julia Karska z Katedry i Kliniki Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Bullying to powtarzające się nękanie i przemoc rówieśnicza. Bagatelizowanie ich słowami „dzieci są okrutne” albo „po prostu się pokłócili” pozostawia młodą osobę samą z problemem. Gdy grupa odrzuca, ośmiesza

Izolacja młodych bywa mylnie brana za zwykłe domatorstwo, a często kryje bolesne odrzucenie

lub zastrasza, kolejne spotkania mogą oznaczać dalsze krzywdzenie. Samo zwiększanie liczby kontaktów nie zapewni wtedy poczucia przynależności.

Problem widać także w lokalnych badaniach. W ankiecie „Mów o sobie”, obejmującej 1708 osób studenckich, blisko 39 proc. badanych uzyskało podwyższony lub wysoki wynik w skali samotności. Uczestnicy zgłaszali się przez internet, dlatego próba nie opisuje wszystkich studentów Wrocławia. Pokazuje jednak doświadczenia osób, które mijamy na uczelni czy w tramwaju. W tej grupie silniejsza samotność współwystępowała z większym

nasileniem objawów depresyjnych i lękowych.

zdrowiej
wiedzieć

Takie dane nie oznaczają, że przyszłość młodego człowieka jest przesądzona. Wskazują, dlaczego warto potraktować jego doświadczenia poważnie. Potrzebne są zarówno działania szkoły wobec przemocy, jak i codzienna gotowość dorosłych do wysłuchania. Rozmowę może

otworzyć także przyznanie, że sami miewamy trudności. Łatwiej wtedy powiedzieć o swoich problemach bez poczucia, że jest się jedyną osobą, która sobie nie radzi. Pomoc warto dostosować do potrzeb konkretnej osoby. Innego wsparcia może potrzebować ktoś z lękiem społecznym, a innego osoba, która doświadcza odrzucenia przez rówieśników.

Materiał powstał we współpracy z Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu (UMW) w ramach kampanii społecznej „Zdrowiej wiedzieć”. Celem kampanii UMW jest walka z dezinformacją medyczną i promowanie rzetelnej wiedzy naukowej.

7 MITÓW VS. 7 FAKTÓW

Przychodzi pacjent do lekarza... sam jak palec

Mit: Samotność młodych gwałtownie rośnie.

Fakt: Badania wieloletnich trendów wskazują na wzrost, ale jego tempo nie uzasadnia obrazu nagłej, nieopanowanej katastrofy.

Mit: To problem za-możnych, zachodnich społeczeństw.

Fakt: Samotność nastolatków występuje w różnych regionach świata, niezależnie od zamożności kraju.

Mit: Pandemia trwale zwiększyła samotność wszystkich młodych.

Fakt: W części badań po zniesieniu ograniczeń jej poziom wracał do wartości sprzed pandemii. Doświadczenia poszczególnych osób były różne.

Mit: Wszystkiemu winne są smartfony.

Fakt: Znaczenie ma sposób korzystania z technologii. Rozmowa z bliską osobą i kompulsywne przeglądanie treści to różne doświadczenia.

Mit: Czas dla siebie prowadzi do izolacji.

Fakt: Odpoczynek w pojedynkę może służyć regeneracji. Warto przyjrzeć się mu uważniej, gdy staje się ucieczką przed lękiem i oceną innych.

Mit: Z samotności po prostu się wyrasta.

Fakt: Jej skutki mogą sięgać dorosłości. Badania wiążą samotność w młodości z późniejszymi trudnościami psychicznymi i gorszymi wynikami edukacyjnymi.

Mit: Samotność szkodzi wyłącznie psychice.

Fakt: Długotrwała samotność wiąże się także z gorszym zdrowiem fizycznym i wyższym ryzykiem przedwczesnej śmierci.

3 PYTANIA DO EKSPERTA

Lek. Julia Karska
Katedra i Klinika Psychiatrii UMW

Od czego zacząć, gdy własne relacje nie dają satysfakcji?

Warto zastanowić się, czego w nich brakuje, ale co w nich doceniamy. Następnie przyjrzeć się myślom towarzyszącym kontaktom, np. „nie odezwę się, bo uznają mnie za głupią”. Poszukajmy innych możliwych wyjaśnień. Pomaga pytanie: co powiedziałabym przyjaciółce, która myśli o sobie w ten sposób?

Czy trzeba stać się bardziej towarzyskim?

Nie chodzi o zebranie jak największego grona znajomych. Warto skupić się na osobach, przy

których czujemy się dobrze i bezpiecznie. Postawić na jakość relacji, a nie ich liczbę. Zmiana nie musi oznaczać, że od jutra staniemy się duszą towarzystwa.

Jak szkoła może ułatwić prośenie o pomoc?

Młodzie, którzy doświadczają dyskryminacji, mogą obawiać się, że po zgłoszeniu problemu spotkają ich kolejne przykrości. Dlatego wsparcie powinno być dyskretne, a rozmowa dawać możliwie duże poczucie bezpieczeństwa. Trzeba uwzględnić lęk przed reakcją otoczenia.

Emocje po europejsku tuż pod koszem

Koszykarze Śląska Wrocław rywalizują w tym sezonie w prestiżowych europejskich rozgrywkach BKT EuroCup. Na środę, 28 października o godz. 19 szykujcie się na ekscytujące starcie z mistrzem silnej tureckiej ligi Tofas Bursa w Hali Orbita.

Redakcja

Żaden inny polski klub nie występuje w tym sezonie na wyższym poziomie koszykarskiej rywalizacji niż Śląsk. Rozgrywki BKT EuroCup to drugie po Eurolidze najlepsze zmagania na Starym Kontynencie. Śląsk mierzy się w grupie C z silnymi przeciwnikami. Wśród nich turecki Tofas Bursa, który 28.10 zawita do Hali Orbita. To dwukrotny mistrz silnej ligi tureckiej i zespół, który od lat rywalizuje na europejskim poziomie. W tym sezonie Tofas radzi sobie bardzo dobrze z bilansem 3 zwycięstw i 1 porażki plasuje się na trzecim miejscu w ośmiozespołowej grupie.

Śląsk pokazał już, że potrafi rywalizować jak równy z równym przeciwko faworyzowanemu przeciwnikom. Z czterech rozegranych do tej pory spotkań dwa należy uznać za całkowicie nieudane (porażki z Buducnost Podgorica i Niners Chemnitz), a dwa za dobre, choć z różnym skutkiem wynikowym. WKS pokonał na wyjeździe Energie Dolomiti Trento i minimalnie przegrał u siebie

Szykuje się sportowy spektakl w wykonaniu koszykarzy WKS Śląska w Hali Orbita, dołączycie?

z Napoli Basket. Mimo porażki, tamto spotkanie można uznać za zadowalające pod względem zaprezentowanej gry.

Ważnym aspektem, który może pomóc Wrocławianom, jest atut własnej hali i kibiców, którzy nieraz udowodnili, jak bardzo mogą wesprzeć swój zespół. W tym sezonie Hala Orbita na prawie każdym meczu wypełnia się niemal do ostatniego

krzeselka, więc i podczas śródogodowego spotkania drużyna liczy na ich obecność i doping.

– Kibice są z nami na każdym meczu i w domu, i na wyjeździe. Bardzo to doceniam. Wiem, że niektóre mecze bardzo ich rozczarowały, nas także. Potrafiliśmy jednak dać im powody do dumy i chcemy zrobić wszystko, by czuli to jak najczęściej – mówi Danny

Franco, trener 18-krotnych mistrzów Polski.

Mecz Śląska Wrocław z Tofas Bursa w środę 28.10 o godz. 19 w Hali Orbita. Klub zaprasza do dopingowania. Emerytom, rencistom i osobom uczącym się do 26 r.ż. przysługują bilety ulgowe, a dzieci do 7. roku życia wchodzić bezpłatnie! Wejściówki na stronie: wro.news/bilety-kosz

KS Rugby Wrocław zagra na 200 proc.

Gracz Hegemonu Myśłowice w starciu z zawodnikiem KS Rugby

Ostatni w tym roku mecz z Poznanią Poznań nasi rugbyści rozegrają na stadionie przy Lotniczej 72. Spotkanie będzie okazją do odniesienia pierwszego zwycięstwa w tym sezonie.

Michał Kurowicki

Kończąca się runda jesienna I ligi rugby (zaplecza Ekstraklasy) nie wypada dla KS Rugby Wrocław zbyt pozytywnie. Drużyna ma tylko dwa defensywne punkty bonusowe za mecze przegrane różnicą siedmiu punktów lub mniej i znajduje się na ostatniej pozycji w tabeli. Pomimo dotychczasowych niepowodzeń trener Konrad Niedźwiedź jest zado-

wolony z całej formacji młyna, która konsekwentnie pracuje na treningach i utrzymuje wysoką dyspozycję. Szkoleniowiec zapowiada 200 proc. zaangażowania zawodników na boisku 31.10. Ekipa chce zapewnić sobie punkt wyjścia do odbudowy pozycji w przyszłej rundzie. Spotkanie KS Rugby Wrocław i Poznania Poznań rozpocznie się w sobotę o godz. 14 na stadionie przy ul. Lotniczej 72. Wstęp jest bezpłatny.

Wybierz trasę na WrocWalk 2026

11.11 z okazji Święta Niepodległości, mieszkańcy po raz kolejny będą mogli wziąć udział we WrocWalk. W tym roku przygotowane są cztery różne trasy. Uczestnicy będą mogli zajrzeć m.in. do Centrum Symulacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego, odwiedzić Muzeum Movie-Gate czy spędzić czas w Vertigo Jazz Club i Sztuce na Miejsu. Meta czekać będzie na Rynku. Organizatorem wydarzenia jest Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław.

➤ Zapisy na stronie: wro.news/wroc-spacer

WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka kobiet

Eurocup Women, 28.10, godz. 18.30, KGHM Ślęza Arena, **IKS Ślęza Wrocław - Baxi Ferrol**

Orlen Basket Liga Kobiet, 31.10, godz. 18, **Katarzynki Toruń - IKS Ślęza Wrocław**, Emocje TV

Eurocup Women, 3.11, godz. 18.30, KGHM Ślęza Arena, **IKS Ślęza Wrocław - CBK Mersin**

koszykówka mężczyzn

BKT Eurocup, 28.10, godz. 19, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław - Tofas Bursa**, Polsat Sport 3

Orlen Basket Liga, 1.11, godz. 17.30, **GTK Gliwice - WKS Śląsk Wrocław**, Polsat Sport 2

BKT Eurocup, 4.11, godz. 19, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław - Cosea JL Bourg-en-Bresse**, kanały Polsatu Sport

piłka nożna

STS Puchar Polski, 29.10, godz. 20.30, **Odra Opole - WKS Śląsk Wrocław**, TVP Sport

PKO BP Ekstraklasa, 2.11, godz. 18, **Radomiak Radom - WKS Śląsk Wrocław**, Canal+ Sport 3

siatkówka kobiet

Tauron Liga Kobiet, 31.10, godz. 20.30, Hala Orbita, **Volley Wrocław - Uni Opole**

Farma Dyniowa otwarta do 31.10 – idź na fotkę

Byk rodeo, przestrzenny i klimatyczny labirynt ze słomy, sensoryczny basen z kukurydzą i mnóstwo dyń. Dyniowa Farma otwarta jest codziennie w godz. 10–18, ul. Wróblewskiego 9. Bilety od 35 zł, dzieci do 1 m wzrostu – bezpłatnie.

Halloween w Hydropolis: nauka, zabawa, zagadki

Czarodziejskie eksperymenty, tajemnicze opowieści o duchach Wrocławia, nocne zwiedzanie wystawy i fascynujące historie ze świata przyrody dla całej rodziny. Wstęp: 55 zł (norm.) i 45 zł (ulgowy), Hydropolis, 31.10, godz. 19.

Spektakl akrobatyczno-taneczny w Hali Stulecia

Hipnotyzujące widowisko „Prometeusz” łączy taniec, akrobatykę i teatr w opowieść inspirowaną greckim mitem. W tle: jazz, hip-hop, muzyka bałkańska, Vivaldi. Hala Stulecia, 31.10, godz. 19.30, bilety od 168 zł na biletyna.pl

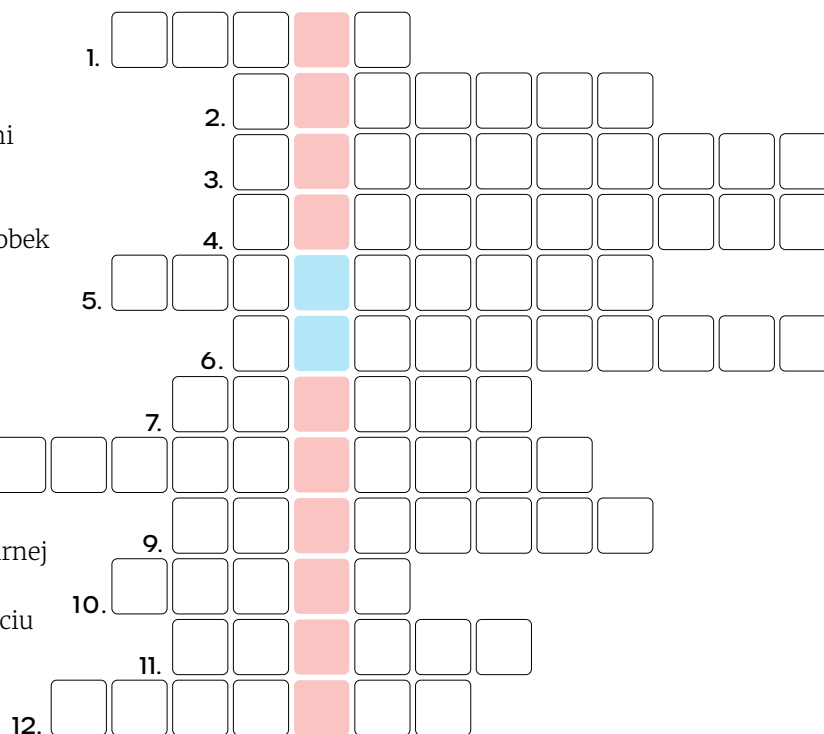
17.11 startuje 17. Tauron American Film Festival

Znaki drogowe, skrzyżowania i zjazdy prowadzą przez rozmaite nurty amerykańskiego kina. Festiwal potrwa 17–22.11 w Kinie Nowe Horyzonty. Kartety – od 31.10 (390 zł), bilety ok. 30 zł od 5.12 – na www.americanfilmfestival.pl

KRZYŻÓWKA NUMERU 298

1. Cmentarna lampka.
2. ... Polskie, z mogiłami żołnierzy polskich.
3. Patron nekropolii przy ul. Bujwida.
4. Cmentarz z kwaterami więziennymi, w których pogrzebani są żołnierze wyklęci.
5. Włosi pochowani na terenie Parku Grabiszyńskiego.
6. Polski skrzypek i dyrygent, który ma na Grabiszynie nagrobek z postacią anioła grającego na skrzypcach.
7. Pseudonim legendarnego wrocławskiego duchownego związanego z DA Wawrzyny i przewodnikiem Pieszej Pielgrzymki Wrocławskiej na Jasną Górę.
8. Styl architektoniczny kaplicy na Cmentarzu Grabiszyńskim.
9. Ta nekropolia jest dziś Muzeum Sztuki Cmentarnej.
10. „Mors ... vitae”, jak głosi napis na dawnej bramie cmentarnej pomiędzy kamieniczkami Jaś i Małgosia.
11. Społeczność, do której należą okazałe grobowce przy wejściu na Cmentarz Osobowicki.
12. Pomnik Wspólnej ..., zwany też pomnikiem dawnych cmentarzy.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod nr **664 072 606**. Koszt 1 SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać nr biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **298.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem

krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **4.11** do **godz. 20**. Zwycięzców wylosujemy spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **11.11**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu 3 dni roboczych z numeru telefonu: **71 776 71 00**. **UWAGA!** Według regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierw-

szy, przedostatni lub ostatni. W tym wydaniu do zdobycia są: bluza, workoplecak i parasolka. W nr. 296 (hasło: Kaganek oświaty) zwyciężyły: Małgorzata (bluza), Aleksandra (worek) i Karolina (parasol).

➤ **Regulamin i RODO**
wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100 100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)

Zgłoś awarię do ZDIUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)

Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)

Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**

Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555**
(pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19
(konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Marta Michałowska

DRUK

Polska Press Sp. z o.o.
ul. Baczyńskiego 25A
41-203 Sosnowiec

WYDAWCA

Gmina Wrocław